Št. 137 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, v nedeljo 10. junija 1923. Posamezna številka 20 cent. Letnik XLVIII

Izhaja, izvzemši po[illegible], vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. F[illegible] Asiškega št. 20, [illegible]opje. Dopisi naj se pošiljajo uredniš[illegible] pisma se ne [illegible] rokopisi se ne vr[illegible] Anton G[illegible] [illegible]tnik tiskarna E[illegible] znaša za mese[illegible] [illegible]nesece L 19.[illegible] lire več. — Te[illegible]tva in uprave št. 11-57.

Narodna in univerzitetna knjižnica LJUBLJANA - Jugoslavija

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Slušajte besedo iskrenega prijatelja!

Ni ga naroda — vsaj zavednega ne — na svetu, ki bi se ne živo zanimal za dogodke med tistimi soplemenjaki, ki jim je usojeno življenje v drugi državi. Mora, ker bi sicer grešil proti najnaravnejšemu čutu, ki ga je Stvarnik vsadil v dušo vsakega naroda. Pa tudi sme in more, ne da bi se s tem pregrešil proti dolžni pravilnosti napram dotični drugi državi. Zato je čisto naravno, da naši soplemenjaki v sosednji državi z zanimanjem zasledujejo, kako se razvija naš tukajšnji položaj. In istotako moremo tudi mi jugoslovenski državljani Italije izjaviti z vso mirnostjo v svoji duši, da se zanimamo za dogodke v državi naših soplemenjakov. Saj imamo v neposredni bližini, v svoji lastni državi, naravnost sijajen zgled. V časih nekdanje Avstrije so se Italijani v kraljestvu neprestano najintenzivnejše zanimali za usodo soplemenjakov pod avstrijsko vladavino. Radi vsake krivice, ki jim je povzročila ta vladavina, je bolestno zaječalo po vsej Italiji. V dokaz za to bi mogli navesti celo vrsto zgodovinskih dejstev. In v Italiji imajo že dolga leta društvo «Dante Alighieri», ki ima po svojih pravilih nalogo, da pospešuje kulturne interese soplemenjakov **v inozemstvu** in skrbi za to, da Italijani v tujini ostajajo — Italijani. Na letnih zborovanjih tega društva, **na katerih je tudi oficijelna Italija vsekdar zastopana po najodličnejših svojih odposlancih**, razpravljajo temeljito in na razsežno o tej pravici in nalogi društva. In ker smatramo po vsej pravici, da ravno v tem pogledu ne more veljati tisti znani latinski rek: Quod licet Iovi, non licet bovi — menimo, da ne more biti nikakega očitanja od nobene strani, ko odkrito izjavljamo, da se živo zanimamo za dogodke v sosedni jugoslovenski državi.

Naravno je, da je to naše zanimanje posebno živo v zadnjih časih, ko vse kaže, da se razvijajo odločilne borbe za notranjo uredbo države naših soplemenjakov. Zanimamo se. Pri tem pa se izogibljemo vsemu, kar bi moglo vzbujati domnevo, da se hočemo vmešavati v strankarske borbe in postati sami stranka temu na korist ali onemu na škodo! Pred očmi nam je le vkupnost. Zato obžalujemo vse, kar bi moglo biti na škodo tej vkupnosti, pa naj že prihaja z desne ali leve. Tako govorimo na naslov vseh, ko danes opozarjamo na sodbo in svarila odličnega moža, poznavalca slovanskega juga in evropsko pripoznane avtoritete v slovanskih stvareh sploh: znanega angleškega publicista Scotus Viatorja. Prepotoval je že opetovano ves jug in se je na licu mesta seznanjal z razmerami.

Nedavno pa je prepotoval vso Slovaško od sela do sela, da se uveri na lastne oči in ušesa, koliko je upravičena divja gonja stranke patra Hlinke proti čehoslovaški republiki in propaganda za neodvisnost Slovaške. Z znanstveno resnostjo je Scotus Viator proučeval strankarsko-politične, socijalne in gospodarske razmere, da si je mogel ustvariti povsem objektivno sodbo. Slovaško ljudstvo opisuje kot bogato nadarjeno, za razvoj sposobno ljudstvo. Nikakor noče biti razsodnik med Čehi in slovaško opozicijo proti ustavi čehoslovaške države, marveč le svetovalec in prijatelj slovaškega ljudstva. Stopil je v stike z ljudstvom, da čuje njegovo sodbo o napravah čehoslovaške republike, o poslovanju nje organov. Sprejemal je spomenice s predlogi za preosnove, ki jih želi ljudstvo. Tako je nabral ogromen materijal, iz katerega je mogel zajeti svojo sodbo, ki jo je pred svojim odhodom iz Košic podal v kratkih potezah uredniku lista «Slovensky Vychod».

Napredovati je treba postopno, ker se ne more hkratu vse doseči. Pri tem ne gre toliko za «kako», marveč za «koliko». Slovaška je sedaj svobodna. Morejo obstajati različne želje, možne so tudi različne spremembe na potu zdravega razvoja, zboljšanja tam, kjer so potrebna, **ali temeljno dejstvo je nespremenljivo.** Prijatelj je tudi avtonomističnih stremljenj, pravi pa, **da nikakor ne kaže spuščati se v prenagljene in pretirane eksperimente!** Kar potrebuje danes Slovaška, je: ljudska naobrazba, gospodarsko jačenje, «**razmadžarizacija**» do korena. Ako se hoče to doseči, morajo biti eksperimenti izključeni.

In Scotus Viator je znan ne le kot dalekoviden, ampak tudi kot brezobzirno odkritosrčen človek. Kakor misli, tako tudi govori naravnost. Če bi bil na svojem proučevanju po Slovaški prišel do spoznanja, da more evangelij patra Hlinke res donesti srečo slovaškemu ljudstvu, bi bil to gotovo odkrito povedal. Ko pa mož s priznano avtoriteto in neoporečno vzvišenimi nameni govori Slovakom: Svobodni ste! V okviru čehoslovaške republike ste prišli do svobode; v njej se morete zdravo razvijati; samo ne smete biti nestrpni in vse hkratu zahtevati: je to glas resničnega prijatelja, ki ga naj bi Slovaki poslušali, ga uvaževali in se ravnali po njem!

Ali se ne zdi tudi našim čitateljem, da bi mogel Scotus Viator prav iste besede govoriti tudi našim soplemenjakom v Jugoslaviji?! Tudi ti naj bi spoznali, da je temeljno dejstvo — ujedinjena država — neizpremenljivo. Zavedli naj bi se, da prvo, kar je potrebno, je ljudska naobrazba, gospodarsko jačenje in pa odprava tiste nesrečne duševnosti iz madžarskih in avstrijskih časov, ki ima v prvi vrsti na vesti vse homatije, ki so na potu konsolidaciji notranjih razmer v državi!

Tako konsolidacijo želimo mi Jugosloveni v Italiji še iz posebnega svojega razloga, radi svojega položaja, radi želje, da bi v odnošajih med Italijo in jugoslovensko državo prišlo do uredbe, ki bi zagotovila medsebojno gospodarsko snovanje na korist obeh držav, torej tudi na našo. V ta namen pa je potrebna tudi odprava vsakega **političnega nezaupanja.** Dejstvo pa je, **da je konsolidirana država** je močna tudi na zunaj, ker le taka država more dajati s svojo notranjo trdnostjo tudi vsa jamstva, ki so potrebna za dosego dogovorov, kakor si jih mi želimo med Italijo in Jugoslavijo — kot italijanski državljani in kot Jugosloveni. S to ugotovitvijo se ne obračamo do te ali one stranke v Jugoslaviji, naslovljamo jo marveč na vkupnost: skrbite najprej za konsolidacijo države na podlagi nespremenljivega «dejstva», kakor je zaklical Scotus Viator Slovakom! Slušajte besedo iskrenega prijatelja! Saj vam pri tem še vedno ostane odprta pot za nadaljnja stremljenja glede notranje uredbe ali preuredbe države!

Italija

Mussolinijev govor v senatu — Delovanje sedanje vlade v notranjosti in napram inozemstvu — Strogo postopanje z nasprotniki fašizma

RIM, 9. Na včerajšnji seji senata je najprej sen. Spirito poveličeval borbo sedanje vlade za gospodarsko obnovitev države in izjavil, da je v prvi vrsti treba izključiti od sodelovanja s fašizmom socijaliste in popolarce. Nato se je dvignil Mussolini in pričel svoj govor o položaju v notranjosti in o italijanski politiki napram inozemstvu.

Predvsem je ministrski predsednik opozoril, da noče s tem svojim govorom spreobrniti svojih nasprotnikov, ampak da hoče le predočiti visoki zbornici dejstva, kakoršna so v resnici. Splošne smernice sedanje vlade v zunanji politiki grejo za tem, da si pridobi Italija zopet spoštovanje s strani inozemstva. Dejstvo je, da je bila Italija — izvzemši teritorijalne pridobitve do Brennerja in Snežnika — izključena na versailleski konferenci od gospodarskih in kolonijalnih koncesij. Pozicija inferijornosti Italije je tlačila in tlači še vedno njeno gospodarstvo in treba se bo boriti, da bo prenehalo to stanje stvari. Splošna gospodarska kriza, ki tlači vso Evropo, ječi pod vprašanjem vojnih odškodnin. V tem oziru stoji Italija na stališču, da je Nemčija v stanu in da mora izpolniti svoje obveze. Z Bolgarsko in Ogrsko so bili sklenjeni sporazumi glede načina plačanja odškodnin, za Avstrijo se je posebno Italija zavzela za čim širše sodelovanje držav pri podpisovanju avstrijskega posojila, ki je predpogoj za ozdravitev obupnega finančnega položaja v tej državi. Na splošno stremi italijanska politika napram nasledstvenim državam bivše Avstro-Ogrske za tem, da se točno izvršujejo mirovne pogodbe. Z ozirom na to politiko so posebne važnosti odnošaji med Italijo in Jugoslavijo. Reško vprašanje do sedaj še vedno odprto, se bo reševalo na predstoječi konferenci paritetične komisije, ki se bo vršila v Rimu in upati je, da bo tu prišlo do popolne ureditve vseh vprašanj, ki se tičejo italijanskih odnošajev z Jugoslavijo. Nato se je ministrski predsednik dotaknil vzhodnega vprašanja in poročal o delovanju italijanske delegacije na lausannski konferenci, ki se bliža svojemu koncu. O italijansko-ruskih odnošajih je izjavil, da so ostali nespremenjeni na podlagi predhodnih dogovorov z Rusijo in Ukrajino z dne 26. decembra 1921, ki so bili baš te dni predloženi parlamentu, da jih spremeni v zakon.

Pri svojih izvajanjih o notranjem položaju je ministrski predsednik predvsem ugotovil, da so se za časa njegove vlade razmere javnega reda znatno zboljšale. Le v zadnjem času so se pojavili nekateri slučaji nasilja, ki pa bodo ostali najbrže osamljeni. V ostalem se lahko reče, da se je prebivalstvo vse Italije udalo novemu položaju in da dela za boljšo bodočnost države. Trdna volja sedanje vlade je, da se bo pri delu za dosego svojega cilja posluževala le zakonitih sredstev. Ako pa se bo kdo zanašal na to, da je vladna zakonitost počasna, ki se mora držati zakonitih procedur in bo pri tem skušal izkoristiti položaj, bo zadel na neizprosno fašistovsko nezakonitost.

Za vzpostavitev javnega reda je vlada predvsem izločila prevratne elemente. Pri raznih hišnih preiskavah so bile zaplenjene ogromne množine orožja in streliva. Pri tem pa ni smela dovoliti nadaljni obstoj oboroženih čet raznih barv. Vse te čete so bile razpuščene, le iz fašistovskih oddelkov se je ustanovila državna milica, ki je postala tako organ v službi države. Ministrski predsednik je tu pojasnil tudi naloge velikega fašistovskega sveta ter zavrnil trditve, da je to sestavni del ministrskega sveta.

Onim, ki upajo v krizo fašistovske stranke, je Mussolini rekel to-le: Vsako vprašanje se rešuje s časom. Fašizem je in bo ostal za dolgo časa naravnost strahovita stranka. Če boste slišali, da je prišlo v kaki italijanski vasi do pretepa, ne mislite, da je radi tega fašizem že v krizi. Ko ima ena stranka vlado v rokah, jo drži, ako jo hoče držati, ker ima na razpolago silo, ki jo more uporabijati za vedno trdnejšo vzpostavitev svojega gospodstva. Fašizem je sindikalno gibanje poldrugega miljona delavcev in kmetov; je politično gibanje s svojimi 550 tisoči vpisanih in jaz sem prosil, da bi me zapustilo vsaj 150 tisoč teh gospodov; končno je fašizem vojaška organizacija s 300 tisoč črnih srajc, ki ne čakajo drugega, nego da se jih vpokliče. Nad vsem tem leži nekaj, reklo se bi lahko mističnega in verskega, in ako bi udarili na gotove tipke, nam bi odgovorilo jutri sto fanfar.

Kraljev obisk v Padovi

PADOVA, 9. Jutri predpoldne pride v Padovo kralj. Pripravlja se mu sijajen sprejem. Računa se, da bo defiliralo pred kraljem kakih 10.000 zastav patrijotičnih društev. Čim prispe, pojde kralj na vseučilišče, da posveti nova bronena vrata z imeni visokošolcev, ki so padli v vojni. Nato obišče mednarodni vzorčni semenj. Te dni je posetilo semenj ogromno število občinstva. Pričakuje se tudi prihod odposlanstev iz Čehoslovaške, Jugoslavije, Ogrske in Rumunije.

Jugoslavija

Izjave zunanjega ministra Ninčića.

BELGRAD, 8. Seja narodne skupščine je začela danes ob 8.30. Ko so bile opravljene formalne običajnosti, je predsednik naznanil, da je finančni odbor izdelal poročilo o naknadnih in izrednih kreditih. Nato je govoril radikalec Simonović, ki je branil deklaracijo vlade, za njim pa zemljoradnik Voja Lazić, ki je očital vladi, da je v vsej državi uvedla strankarstvo. Glasoval bo proti vladi.

Ob 10. 30 dobi besedo zunanji minister dr. Ninčić. Govoril je dve uri.

Ninčićev ekspoze.

Uvodoma je dr. Ninčić naglašal, da podaje vladina deklaracija «točno sliko evropskega položaja». (Ugovori). Dolgoletno krvoprolitje je zapustilo in bo še dolgo let pustilo globoke brazde v evropski mednarodni situaciji. Zmagovalci in premaganci si težko pomagajo. Pri premagancih se stalno izpoljava težnja, da se mirovne pogodbe ublažijo in da se jih na razne načine popolnoma rešijo. Ker bi ustvaritev te težnje razravnotežila situacijo, ki jo je ustvarila zmaga zaveznikov, je naravno, da ta težnja izziva odpor in nasprotja. Odtlej situacija po sklenjenem miru ni popolnoma vedra. Prijateljstva zaveznikov se neprestano prebirajo in organizirajo se moči, da se konsolidira stanje, ki so ga stvorile mirovne pogodbe. Med važnimi činitelji, ki blagotvorno delujejo v Evropi, se grupa Male antante vedno bolj učvrščuje z značajem nosilca miru v srednji Evropi. Ugled Male antante postaja vedno večji. Njena vloga ni omejena samo na srednjo Evropo, temveč je značilna za celokupno politiko. Sedaj je baš kriza v reparacijskem vprašanju in Mala antanta je v tem pokazala, kako močne so zveze med onimi državami, ki jo tvorijo. In te zveze postajajo vedno močnejše in prisrčnejše. O Mali antanti se danes že ne more govoriti, da se ne bi omenila tudi Poljska, čeprav ni direktno interesirana na trianonski pogodbi. Lausannska konferenca predstavlja važen mednaroden dogodek v Evropi od zadnjega mojega ekspozeja. Mi smo bili nanjo pozvani in s tem je bil dokazan naš pomen. Naša delegacija je imela poseben vpliv v vprašnju mej med Turčijo in Grčijo. Prisotnost naše delegacije je bila velike važnosti. Turške meje v Evropi so bile v glavnem določene po našem predlogu in vsled našega odločnega odpora proti ustvarjanju avtonomne zapadne Tracije. Naše delo je bilo usmerjeno na to, da se očuva mir. Mi smo zelo zadovoljni, da je zaključenje miru v tem trenutku gotovo zasigurano. Vendar mi lausannsko mirovno pogodbo podpišemo le z rezervo, da njene gospodarsko-financijske določbe ne veljajo za nas. Ta vprašanja so bila za nas urejena že pred izbruhom svetovne vojne.

Kar se tiče naših odnošajev napram balkanskim narodom, smo predvsem z Grčijo dosegli sporazum glede svobodne cone v Solunu. S Politisom se je utrdil sporazum o zaščiti našega elementa v Grčiji. Mi ne dvomimo, da se bo ta sporazum tudi oživotvoril in rodil povoljne rezultate (medklici radikalcev: Samo na papirju!). Kar se tiče Bolgarije je radi razbojniških tolp, ki so se pojavile na bolgarskem teritoriju, delo naše vlade bilo solidno ter je dovedlo do miroljubnih odnošajev. Da ni bilo niškega sporazuma, bi bilo med nami in Bolgarijo prišlo do konflikta. Mi s simpatijo spremljamo delovanje bolgarske vlade in želimo da bo stara Bolgarska zamenjana z novo Bolgarijo. (Pritrjevanje). S svoje strani smo napram tej novi Bolgarski dokazali prijateljstvo in bomo podpirali njen napredek. Naši odnošaji z Madžarsko ne morejo biti normalni vse dotlej, dokler se ne izvede njena demilitarizacija. (Tako je). Madžari v marsičem postopajo prav netaktno, zapirajo in ubijajo naše ljudi. (Klici ogorčenja). Tako postopanje je daleč od tega, da bi vedlo k poboljšanju naših sosedskih odnošajev (Pribičević: Madžarska postopa kakor da bi bila zmagovalka! Korošec: Internirajte madžarskega poslanika! Radikalci kričijo: Okupirajte teritorij! Korošec: To je evropski škandal! Burni vzkliki proti Madžarski). Ninčić: Jaz sem iskren in želim povedati vse. (Pribičević: Tako je treba! Ploskanje v centru. Ko Ninčić nadaljuje govor o madžarski politiki pred potovanjem grofa Bethlena, vzbudijo radikalci ponovno burjo in zahtevajo aretacijo madžarskega poslanika ali pa okupacijo teritorija. V diplomatski loži je sedel madžarski poslanik, ki je pri prvih burnih medklicih zapustil parlament ter odšel). Ko se skupščina umiri nadaljuje Ninčić govor o odnošajih z Albanijo. Konstatira, da so povoljni. Nevtralna cona je ukinjena. Skoro bo zaključena tudi trgovinska pogodba z Albanijo. Nato preide na Italijo. Odnošaji med nami in Italijo največ interesirajo naše javno mnenje. Kajti po značaju naših gospodarskih zvez ter po važnosti političnih in drugih problemov, o katerih se moremo sporazumevati, zavzema kraljevina Italija med našimi sosedi prvo mesto. Napačno je naši vladi predbacivati italofilstvo. V stvari mi, četudi gojimo simpatije z italijanskim narodom, motrimo odnošaje s kraljevino Italijo izključno z vidika naših državnih interesov. Ti interesi nas navajajo na dobre prijateljske odnošaje. A tudi vsi uvidevni italijanski politiki smatrajo, da je interes Italije enak našemu. Tekom zadnjih mesecev smo s kraljevino Italijo sklenili več konvencij, ki urejujejo važna vprašanja odnošajev neposrednega sosedstva. Te konvencije dokazujejo, koliko dobre volje je na eni in drugi strani, da se z dnevnega reda spravijo vsa sporna vprašanja in da se ustvari čim boljša osnova za povoljni razvoj naših odnošajev v bodočnosti. Danes je najvažnejše vprašanje o ureditvi mej d nami in Reko. O teh pogajanjih, ki so v teku, za enkrat ne morem podati podrobnega izvestja. Rečem pa, da bi rešitev teh vprašanj gotovo bila olajšana, ako se v delovanje poleg obojestranskih interesov ne bi upletalo tudi čustvovanje, ki ustvarja nepovoljno atmosfero za sporazumevanje. (Pribičević: «Kdaj bo evakuiran Baroš?» Wilder: «Italijani zahtevajo za Baroš kompensacijo!» Dr. Korošec: «V Italiji ne mislijo na naša čustva». Wilder: «Italijani se sklicujejo le na lastne občutke».) V naših odnošajih z Italijo so važna tudi pogajanja o trgovinskih pogodbah. Dokončujejo se pregovori o splošni carinski tarifi. Na ta način bo sklenjena prva carinska tarifa po vojni. Nato je govoril Ninčić obširno o Turčiji, s katero je Jugoslavija vseskozi v dobrih odnošajih in je razpravljal nato podrobno o odnošajih do Avstrije. Omenil je februarski obisk kanclerja Seipla v Belgradu, navedel konvencije, ki so bile takrat sklenjene in izjavil, da se bodo na separatnih konferencah rešila razna še nerešena vprašanja, med drugimi vprašanje obmejnega in tranzitnega prometa s Slovenijo ter vprašanje premoženja občine Radgone.

Nato je nadaljeval: Prijateljske odnošaje med nami in Avstrijo kalijo predvsem razmere, v katerih žive naši rojaki pod Avstrijo. Dočim ima 40 tisoč Nemcev v Sloveniji 37 ljudskih šol in 3340 učencev, nima 70 tisoč Slovencev v Avstriji niti ene osnovne šole. Nemci v Sloveniji imajo 74 kulturnih in ekonomskih društev in 5 časopisov, Slovenci na Koroškem, ki jih je skoraj dvakrat toliko, imajo samo eno staro kulturno društvo, a še to mu Nemci ne puste neovirano delovati. Vsled velike centralizacije v avstrijski republiki, ki vodi državno upravo v razsulo, avstrijska vlada nima moči, da bi preskrbela koroškim Slovencem šole. V pokrajinski vladi na Koroškem Slovenci niso zastopani, a niti vlada nima vpliva na šolstvo, ki ga avtonomno upravlja iz 11 članov sestoječi šolski svet, ki ni nikomur odgovoren.

Glavni vzrok za te nevzdržne razmere pa leži v intoleranci nemškega prebivalstva na Koroškem in njegovi organizaciji. Edini trije slovenski učitelji, ki niso bili prisiljeni zapustiti Koroške in so si upali ostati tam, ne morejo dobiti službe, ker jim oblasti odrekajo avstrijsko državljanstvo, češ da so bili med plebiscitom v jugoslovenski službi. Zato, da kot veleizdajniki ne morejo postati avstrijski uradniki. Merodajni avstrijski činitelji v Celovcu so izjavili tamkajšnjemu našemu zastopniku, da bi bili učitelji takoj ubiti, ako bi začeli poučevati.

Minister Ninčić je končal svoja izvajanja o Avstriji z izjavo, da bo moralo tvoriti vprašnaje koroških Slovencev predmet resnih razmotrivanj med jugosl. in avstrijsko vlado, ker je skrajni čas, da se naredi tem nevzdržnim razmeram konec.

Minister je nadalje govoril o jugoslov. hvaležnosti napram Franciji, ki je vedno stavljala svoje sile na uslugo in pošiljala pomoč in tudi v zadnjem času dala veliko dokazov svojega prijateljstva. Omenil je, da je neki poslanec z nezaupanjem govoril o sedanjem zadržanju Francije in celo poset prijatelja jugosl. naroda francoskega generala Le Ronda spravlja v zvezo z ustvarjanjem nove grupacije sil, katero baje pripravlja Francija za vojno. General Le Rond ni prišel v taki misiji. Končno je minister govoril o ciljih jugosl. zunanje politike in rekel, da se iz tega pregleda vidi ideja voditeljica jugosl. zunaje politike, ki vodi k mednarodnemu miru in ustvarjanju one idealne situacije, v kateri bi vsi narodi mogli živeti v miru in se izročiti delu, da zboljšajo svojo kulturo in povečajo gospodarsko blagostanje. Braniti moramo stanje, ki je ustvarjeno z mirovnimi pogodbami in odstranjevati vse zunanje težkoče, v notranjosti pa konsolidirati državo in se posvetiti nemotenemu razvoju narodnih sil. Po tej poti bomo šli tudi v bodočnosti. (Odobravanje).

Seja je bila nato prekinjena in se nadaljuje popoldne.

Rusija

Imperijalistična fronta proti Rusiji prebita

MOSKVA, 8. «Izvestja» smatrajo, da dokazuje odpoklic italijanskega zastopnika Amadorija v Moskvi, da ne bo našla Anglija v Italiji zaveznikov za svoj napad na sovjetsko Rusijo. Dejstvo, da je bilo povabljeno rusko odposlanstvo v Francijo in da je prišlo francosko v Moskvo, pomeni predor enotne protiruske fronte. Izjave novega poljskega ministrskega predsednika Witosa se ne smejo tolmačiti, kakor da bi se Poljska nameravala pridružiti politiki lorda Curzona. Omenjeni list je daleč od tega, da bi gledal na položaj z optimističnega vidika, pač pa smatra navedena dejstva za dokaz, da so poskusi ustvaritve imperijalistične koalicije proti Rusiji propadli. In spričo tega dejstva bo mogla Rusija tem lažje odkloniti nesprejemljive angleške zahteve.

Izmenjava not med Rusijo in Norveško v zadevi obrežnih vod

MOSKVA, 8. Opolnomočena zastopnica sovjetske vlade na Norveškem gospa Kolontaj je naslovila na norveško ministrstvo za zunanje zadeve noto, v kateri protestira proti temu, da se je norveška križarka «Hayndal» pojavila v dosegu ruske 12miljske obobrežne cone v svrho zaščite norveških ribiških ladij. Norveško ministrstvo za zunanje zadeve je izjavilo v svojem odgovoru, da je imela križarka edini cilj omogočiti poštno zvezo med ribiškimi ladjami in domovino. Cona 12 milj ni še bila mednarodno pripoznana, toda norveška vlada želi skleniti s sovjetsko vlado sporazum v tej zadevi, s katerim bi se preprečili v bodočnosti slični incidenti. Nota ugotavlja dalje z zadoščenjem, da se v zadnjih letih ni pripetilo med Norveško in Rusijo v obmejnih vodah nič takega, kar bi moglo kaliti prijateljske odnošaje med sovjetsko Rusijo in Norveško.

Ruski listi pokazujejo na odgovor Norveške v primeri z odgovorom Anglije v slični zadevi kot na zgled, kako se lahko dajo incidenti izravnati povsem normalnim potem.

Ruska državna industrija se udeleži razstave v Teheranu

MOSKVA, 8. Ruski državni obrati so sklenili, da se v veliki meri udeležijo razstave, ki se bo vršila v perzijskem glavnem mestu Teheranu.

Ustanovitev rusko-avstrijskega trgovskega sindikata

MOSKVA, 8. Ruski komisarijat za zunanjo trgovino je odobril pogodbo o ustanovitvi rusko-avstrijskega trgovskega sindikata. Pogodba je bila sklenjena med ruskim komisarijatom za zunanjo trgovino na eni in zastopniki podjetja «Oesterreichische Werke» (arsenal) na drugi strani.

Poljska in rusko-angleški spor

MOSKVA, 8. «Izvestja» poročajo, da se je poljski poslanik v Londonu Skirmunt prizadeval povodom rusko-angleškega spora, da bi pridobil svojo vlado, da pošlje Rusiji ultimatum, česar pa prejšnja vlada ni hotela odobriti. «Izvestja» menijo, da bi bilo zanimivo vedeti, kakšno stališče bo zavzemala napram tej vnemi poslanika Skirmunta nova Witoseva vlada.

Poljska

Poljski zunanji minister o zunanji politiki

VARŠAVA, 9. Zunanji minister Seyda je imel pred komisijo za zunanje stvari govor o zunanji politiki Poljske. Minister je izjavil, da temelji poljska zunanja politika na zavesti, da je zmaga zaveznikov in polom Nemčije izhodišče poljske neodvisnosti. Poljska sledi francosko-belgijski akciji v Poruhrju s simpatijo in je prepričana, da bodo prišli uspehi te borbe tudi njej v prid. Za zagotovitev evropskega miru se bo morala pritegniti k poljsko-romunskemu sodelovanju še Jugoslavijo, Čehoslovaško in baltiške države.

Francija

Zavezniške vlade zahtevajo, da se mora vzpostaviti delovanje nadzorovalne komisije v Nemčiji

PARIZ, 9. Zavezniške vlade so sklenile, da pošljejo Nemčiji potom poslaniške konference noto, v kateri bodo ponovno in skupno predočili nemški vladi absolutno potrebo, ta se obnovi medzavezniško nadzorovanje v Nemčiji. Obenem bo nemška vlada pozvana, da stori vse potrebno, da bo vojaški nadzorovalni komisiji olajšano njeno delo. Tozadevna nota je bila izročena nemškemu poslaniku v Parizu včeraj popoldne.

Anglija

Nova nemška ponudba in angleška vlada

LONDON, 9. Potrjuje se, da bo angleški ministrski svet razpravljal o novih nemških ponudbah v pondeljek. Angleški vladni krogi so mnenja, da so nemški predlogi nepopolni, da pa jih morejo zavezniške vlade proučiti, da zavrnejo, kar je nesprejemljivega.

Amerikanci o novem nemškem predlogu

LONDON, 9. Iz New Yorka se poroča, da smatrajo ameriški listi, da pomeni nova nemška nota v zadevi vojne odškodnine velik napredek v primeri s prejšnjimi notami. «New York Times» naglaša, da je sedaj največja ovira nemški pasivni odpor v Poruhrju. Ako bi Nemčija odnehala od tega odpora, bi se moglo misliti na sestanek konference, katera bi rešila vsa vprašanja.

Pogajanja med Rusijo in Japonsko napredujejo

TOKIO, 8. Javlja se, da je ruski zastopnik pri pogajanjih med Rusijo in Japonsko — Joffe — sprejel pogoje, ki jih je predložila japonska vlada za predhodna pogajanja s sovjetsko vlado.

Konferenca v Lausanni

Nov zastoj na konferenci v Lausanni. - Turki nepopustljivi v zadevi turškega javnega dolga.

LAUSANNE, 9. Dasi se že nekoliko dni ne vršijo nikake uradne seje konference, se delo kljub temu živahno nadaljuje v obliki sestankov načelnikov odposlanstev in zasebnih pogovorov s turškimi odposlanci, katerih namen je, da se doseže čim prej rešitev za nekaj malo toda zelo težkih in kočljivih vprašanj, katera ovirajo sklep pogajanj.

V krogih konference prevladuje mnenje, da je treba napeti vse sile za rešitev vprašanja plačevanja odrezkov turškega javnega dolga. Rešitev tega vprašanja bi olajšala v veliki meri rešitev drugih vprašanj, glede katerih nočejo Turki sprejeti izcrpne razprave, preden ne dobijo zagotovila, da se bodo mogli svobodno pogoditi z imetniki turških zadolžnic glede denarja, v katerem naj se vrši plačevanje.

Misli se, da bo ta zastoj v pogajanjih trajal še nekaj časa; toda zastoj pa je le navidezen, vsled česar da bi bilo zgrešeno vsako pesimistično prorokovanje, kajti dela se z vso vnemo, da se pripravi podlaga za končnoveljaven sporazum.

PARIZ, 9. Listom poročajo iz Angore: Svet narodnih komisarjev je sklenil, da pošlje Ismet paši navodila z nalogom, da ne sme glede uredbe turškega javnega dolga v ničemer popustiti.

Pogreb kardinala Soldevilla

SARAGOZZA, 9. Pogreb nadškofa kardinala Soldevilla se je vršil včeraj ob veličastni udeležbi. Vojaštvo je izkazalo kardinalu vojaško čast. Truplo bo položeno v grobnico v kapeli Pilar.

Po konferenci v Lausanni

Konferenca v Lausanni se vleče v neizmernost. Zanimivo je dejstvo, da je pogajanje obtičalo na gospodarskih vprašanjih. Gre se za kapitulacije in dolgove Turčije. Grško-turški spor je stopil v ozadje posebno od tedaj, ko je prišel Venizelos s ponudbo, da odstopi Grčija mesto Karagač Turkom, če se le ti odrečejo vojni odškodnini.

In tako je prišlo do sporazuma med najbolj prizadetima pogodbenikoma. Ta sporazum je deloma presenetil ententne države, ki so v motni vodi grško-turških prepirov ribarile zase.

Pa tudi ostali svet je presenetila poteza grške delegacije. In to se je zgodilo baš tedaj, ko se je zdelo, da stojimo pred novimi spopadi v Traciji. Grki so koncentrirali svoje čete ob Marici, porušili most, ki spaja Odrin s Karagačem itd. Istotako so se Turki pripravljali na spopad, ki se je zdel neizogiben.

Po strahovitem porazu v angorskih goratih pustinjah je sedanja grška revolucionarna vlada vpeljala vojaško diktaturo v deželi. Njena naloga je bila reorganizirati grško vojsko ter jo pripraviti za vse morebitne slučaje. Katastrofa v Mali Aziji je pretresla grški narod in pozivi revolucionarne vlade, naj se ves narod dvigne proti tisočletnemu sovražniku, ni ostal brez odmeva.

Narod, ki je stal pod silnim vtisom strašnega poraza, kakršnega ne bi bil pričakoval niti največji pesimist, se je pričel zavedati, da je treba žrtvovati vse za domovino, ki je v nevarnosti. Nastop revolucionarne vlade, ki je klicala na okup ves narod v obrambo ogrožene domovine se je skladal s psihološkim razpoloženjem ljudskih množic.

Revolucionarna vlada je tudi izvršila svojo nalogo v kolikor se tiče vojske. Grška armada je popolnoma preosnovana, disciplinirana in navdušena za ofenzivni nastop. Vkljub ogromnim materialnim in človeškim žrtvam zadnjega poraza v Mali Aziji razpolaga danes Grčija z dobro oboroženo in številno vojsko.

Do zadnjih dni je bilo v Grčiji vse prepričano, da se vse te priprave vrše z namenom v najkrajšem času udariti na sovražnika. Toda čimbolj se je lausannska konferenca zategnila, tembolj je začelo pojemati navdušenje naroda in vojske in pripravljenost za samožrtvovanje. Revolucionarna vlada, ki se je porodila iz grškega vojaškega poraza, je imela toliko časa možnost obstoja in deloma tudi upravičenost svoje diktature, dokler je narod pričakoval, da ga popelje na revanšo proti Turkom. Toda s sporazumom, ki se je sklenil med obema sovražnima državama, je izgubila revolucionarna vlada in njena diktatura svojo največjo oporo. Narod je deloma razočaran, deloma pa uvideva nezmiselnost sedanjega političnega položaja v deželi. Grško ljudstvo naglo vzplamti a ravno tako naglo se ohladi za svoje voditelje in za njihove ideje. Tudi so strankarski boji takšni, da si je nemogoče misliti trajnega mirovanja poraženih strank, ki bodo imele sedaj ugodna tla za rovarjenje proti sedanji vladi, ki ne bo dolgo na čelu države.

Da se je sedanja diktatorska vlada vkljub temu odločila za sporazum s Turki, govore tehtni vzroki. Le hitra in odločilna zmaga bi utegnila zboljšati položaj Grčije napram Turčiji. Če bi se pa imela vojna zategniti, tedaj je precej verjetno, da bi bil konec neugoden. Grčija je v slabih gospodarskih in finančnih razmerah. Brez izdatne pomoči od zunaj ne bi mogla voditi dolgotrajne vojne. Turki bi se pa utegnili umakniti zopet za nekaj kilometrov in grška vojska bi jim morala slediti, da izsili odločitev. Tudi se grški poveljniki in državniki, kakor že povedano, ne morejo zanesti na vztrajnost ljudstva, ki ni za dolgotrajne napore in žrtve. Dalje je treba pomisliti, da si zapadne velesile ne žele več vojne v Mali Aziji. Le če bi nova vojna odgovarjala interesom Francije in Anglije, bi mogli grški sedanji poglavarji računati na pomoč od zunaj, na materialno in moralno podporo, brez katere bi bil uspeh zelo dvomljiv. Zato se revolucionarna vlada žrtvuje rajši sebe kakor pa da se spusti v nevarna pustolovstva.

Od druge strani imajo Turki ravnotako največji interes na tem, da se končno zaključi vojno stanje. Orožje je zadosti gospodarilo, nastopiti mora mir in začeti obnovitveno gospodarsko delo, sicer je oboržena zmaga brez vrednosti. V zameno za zahtevano odškodnino so dobili Turki revno mestece. Toda pregovor pravi, da je boljši vrabec v roki nego golob na strehi. Kje pa naj bi tudi Grška vzela kup zlatih miljard, ki jih Turčija zahteva? Saj kaže že odškodninsko vprašanje Nemčije, kako težko je priti do izterjanja dolga in kakšne nevarnosti tiče v tem. Tako so se Turki «velikodušno» odrekli nečeuu, kar je bilo nemogoče, da so dobili nekaj malega v zameno. Turška delegacija ne pride praznih rok domov in miroljubna struja v Angori je dobila novo oporo. Nacionalne zahteve so izpolnjene, za sam denar pa se tudi turške čete ne bodo pustile neljati v novo vojno.

Tako se je zaključila grška žalostna v Mali Aziji. Po žalostni zaslugi grških glavarjev so Turki spet v Evropi ter vznemirjajo s svojo navzočnostjo ves Balkan. Upati pa je, da se bodo Turki sedaj spravili z vso vnemo na gospodarsko obnovitev svoje opustošene dežele ter opustili vsa nezmiselna imperialistična rovarjenja na Balkanu, ki potrebuje tudi dolgo dobo miru, da zabriše strašne sledove svetovnega pokolja.

Konec angleške nevtralnosti?

Ko so se Francozi odločili za samostojno akcijo (v zvezi z Belgijo) v odškodninskem vprašanju ter zasedli nove nemške kraje, niso imeli soglasja Angležev. Nasprotno angleška politična javnost je bila v splošnem orientirana proti nasilni akciji svojih zaveznikov. Lloyd George, ki je bil vedno nasproten francoski politiki v odškodninskem vprašanju, je sicer šel od vlade, toda nastopil je javno proti Francozom ter odkrito prelomil do tedaj dozdevno nevtralnost glede francoske akcije.

Vlada Bonar Lawa pa je zavzela na zunaj drugačno stališče napram raznim splošno-evropskim političnim vprašanjem. Ta politika bi se mogla imenovati politika čakanja, ali pa tudi politika nevtralnosti. Posebno velja to glede ruhrske zasedbe. Lord Curzon si je mislil: Naj se le Francozi opečejo ter se prepričajo o brezplodnosti nasilne in samostojne akcije. Pride čas, ko nas bodo spet potrebovali in tedaj jih pripravimo k pameti, to se pravi, da bodo moral prilagoditi svojo politiko angleškemu stališču.

In tako je nastal v ruhrskem vprašanju nekak odmor, Francozi pa so med tem časom angleškega nebriganja utrdili svojo pozicijo v Poruhrju ter vedno hujše pritiskali na Nemce. Nasilna akcija ni prinesla Francozom nikakega razočaranja pač pa Nemcem. Svet se ni podrl zaradi nemškega «trpljenja» in jadikovanja. Obveljala je kakor vedno sila močnejšega.

Cunova vlada je skušala priti iz tega za Nemčijo neznosnega zastoja v razvoju ruhrske zadeve. Toda kakor že povedano, je imela nemška nota prav nasprotni učinek, kakor so ga pričakovali njeni sestavljalci.

Angleži so izprevideli, da na ta način ne pride zamotana zadeva odškodninskega vprašanja niti za korak dalje. Zato se je angleška vlada v odgovoru na nemško noto ponudila takorekoč za posredovalko Nemcem, ko je pozvala nemško vlado, naj predloži nove predloge. Angleška vlada je že tedaj zapustila metodo nevtralnosti in čakanja, hoteč na vsak način spraviti ruhrsko vprašanje v tok.

Po odstopu Bonar Lawa je Baldwinova vlada še bolj očitno zapustila nevtralno stališče. Angleži so izvršili pritisk na nemško vlado, naj stopi pred zaveznike s takimi ponudbami, ki bodo imele vsaj nekaj upanja na uspeh. Še v zadnjem hipu so Nemci, kot se govori, izpremenili in popravili svojo novo spomenico, ugodivši angleškim «svetom».

Vse kaže, da se bo angleška vlada takrat aktivno zavzela za skupen nastop zaveznikov ter se bržkone ne bo pustila presenetiti od Francozov, kakor zadnjič, ko so Francozi v najkrajšem roku odgovorili na nemško ponudbo, hoteč preprečiti angleško posredovanje v Parizu in Belgiji.

Metoda nevtralnosti se je izkazala slabo. Francozi so s svojim nastopom dokazali, da morejo voditi samostojno politiko in da ne potrebujejo angleškega varuštva. To je posebno važno z ozirom na države, ki tvorijo že danes skupaj s Francijo neko politično zvezo. To so države malega sporazuma in Poljska. Protinemški in deloma protiruski obroč se kuje iz Pariza ven ne oziraje se na London. Že sama možnost, da more Francija brez angleškega soglasja igrati v evropski politiki prvo vlogo, pomeni za angleško politiko neuspeh.

Odtod novo zanimanje Anglije za rešitev ruhrskega vprašanja. Popolen poraz Nemčije, ki bi morala v kratkem kapitulirati pred politiko močne roke Francozov, bi bil deloma tudi poraz angleške diplomacije. Tudi bi francoski prestiž zrastel ter utrdil nadvladje Francije na kontinentu. Zatorej čim preje naj izgine spor zaradi odškodnin. Francozom je treba dati priliko, da zapuste Poruhrje, in da dobe tako Nemci zopet prostost svojega gospodarskega delovanja, sicer padejo popolnoma pod francoski škorenj.

Če zapušča torej danes angleška diplomacija «dobrohotno» stališče nevtralnega opazovalca in se pripravlja, da «dobrohotno» vmes poseže, tedaj odgovarja to popolnoma duhu angleške politike, ki ne mara premočnih sovražnikov, še manj premočnih «prijateljev».

Če to premislimo, tedaj se ne smemo čuditi, ako bodo Nemci iz Berlina ven zapeli bolj ponižno pesmico, ki jim je prišepetana iz Londona. Nekdanja ponosna in vsemogočna Nemčija mora danes peti po taktirki iz Londona.

Naj se pa razvijejo stvari kakorkoli dalje ono je gotovo, da so Francozi izšli kot zmagovalci iz svoje samostojne ofenzive proti trdovratnim Nemcem in to vkljub angleškemu recimo tudi «dobrohotnemu» nasprotovanju.

Nameni ruskih izseljencev

Ruski izseljenci vseh slojev, ki so pobegnili pred strahotami ruske revolucije v inozemstvo, so si osnovali, kakor znano, obsežno organizacijo, katera je razpredena po vsem svetu. O kulturnem pomenu ruskih begunskih organizacij smo govorili pred kratkim in smo pri tej priliki opozorili na veliko važnost, ki jo ima «ubežna» ruska inteligenca za medsebojno kulturno izpoznavanje in zbliževanje med slovanskim vzhodom in zapadnimi narodi. Danes pa se hočemo dotekniti drugega važnega vprašanja, ki se tiče teh mnogoštevilnih ruskih ubežnikov: kakšna je njihova važnost v političnem oziru, kakšna so njihova stremljenja, kakšne cilje zasledujejo in kakšno je njihovo zadržanje napram sedanji sovjetski vladavini.

Po popolni zmagi sovjetskega orožja v ruski državljanski vojni so stopile vse politične organizacije ruskih beguncev skoraj popolnoma v ozadje. To pa nikakor ne pomeni, da so te organizacije propadle. Nasprotno, po vseh večjih središčih, kakor v Parizu, Berlinu in drugod, izdajajo svoja politična glasila, katerih število je precejšnje in so dobro urejevana. Toda njihova organizacija je, kakor smo že naglasili, razbrcana po vsem svetu, tako da je skoraj nemogoče podati sistematičen pregled o delovanju in stremljenju ruske emigracije. Točen pregled more imeti le kdor se sam nahaja v vrtincu političnega gibanja ruskih izseljencev in mu posveča vse svoje moči. Ta so predvsem njihovi voditelji, kateri morajo imeti kot takšni v rokah vse več ali manj tajne niti, ki spajajo to ogromno mrežo propagande, agitacije in spletk.

Eden izmed najveljavnejših in najvplivnejših političnih voditeljev ruskih izseljencev je brezdvomno P. N. Miljukov, načelnik nekdanje ruske konstitucijonalno-demokratske stranke, odličen govornik iz nekdanje gosudarstvene dume in priznan zgodovinar. Njegova stranka je bila bolj znana pod skrajšanim imenom «kadetske» stranke in je zbirala predvsem vso ono rusko inteligenco, ki ni bila za socijaliste. Kot voditelj protisocijalistične inteligence je moral Miljukov kajpak takoj po boljševiški revoluciji zapustiti Rusijo in bežati na varno v inozemstvo, kjer je ustanovil več listov in se povzpel takoj na vodilno mesto med svojimi ruskimi sousodniki.

Ta mož, ki bi bil gotovo igral važno vlogo v zgodovini Rusije, da je ostalo samo pri prvi marčni revoluciji iz l. 1917, je imel pretekli pondeljek v Pragi v tamkajšnjem ruskem republikansko-demokratskem klubu predavanje, v katerem je obširno opisal sedanji politični položaj v ruski emigraciji, njeno stremljenje in njene želje. Po mnenju Miljukova sovjetska vlada še ni umrla, toda njena bolezen je pa prav gotovo smrtna. Rusko poljedelstvo ne prideluje več žita, kakor nekdaj, in lakota je postala v Rusiji nekaj povsem navadnega. Denar je izgubil vsako kupno moč in ruska inflacija je dosegla rekord celo nad francosko revolucijo. Vsled pomankanja sredstev mora sovjetska vlada stalno krčiti armado, kajti država je ne more več vzdrževati. Isto velja tudi glede upravnega aparata.

Spričo takega položaja se sovjetska vlada stalno izpreminja in meje njene oblasti se ožijo z vsakim dnem. Vlada je mogočna samo še po mestih, medtem ko se je ruska vas od nje popolnoma emancipirala. Sovjetska vlada je skušala dvigniti svoj ugled in vpliv z zunanjimi uspehi. Toda tudi na tem polju je doživela same neuspehe, v Genovi in Haagu ravno tako kakor nedavno v Lausanni. Sedaj je prišla še Curzonova nota, ki pomeni pravo ponižanje.

Najvažnejše med vsemi je vprašanje, kako se bodo stvari v Rusiji dalje razvijale. Ali se bo sovjetska vladavina še dolgo ohranila, ne da bi naletela na kak močnejši odpor iz notranjosti? Med ruskimi izseljenci je zopet oživela misel na oboroženo posredovanje od zunaj. Tako posredovanje je bilo v l. 1918. mogoče, ker se je vršilo v obliki pomoči zaveznikom proti boljševikom in Nemcem. Takrat je bil tudi on za posredovanje, ki bi se bilo gotovo posrečilo, ako bi bili dali zavezniki na razpolago dovoljna sredstva. Toda kmalu se je pokazalo, da so zasledovale s tem nekatere države svoje egoistične namene in da je bil njih glavni cilj oslabiti Rusijo. Na drugi strani pa so hoteli nekateri ruski krogi izrabiti oboroženo posredovanje za vzpostavitev carizma. Iz vseh teh razlogov ruska demokracija ni mogla več slediti s simpatijami temu gibanju in zato se je ruska emigracija razcepila že l. 1921. v dva popolnoma nasprotna tabora: v pristaše oboroženega posredovanja od zunaj in v njene nasprotnike, v pristaše osvoboditve Rusije s tujo pomočjo in v pristaše misli osvoboditve potom notranjega revolucijonarnega gibanja, ki bi bilo obsežnejše, globlje in mnogostranejše, nego je revolucija, ki se razvija v obliki boljševizma. Ta razkol je šel tudi skozi «stranko narodne osvoboditve», katera se je razcepila v dve struji: v desnico, h kateri pripadajo «narodni odbor» Burceva in razne monarhistične organizacije, in v levico, h kateri se prištevajo demokratska skupina stranke za narodno osvoboditev ter nekatere socijalistične stranke in skupine.

Od tedaj sta pretekli že dve leti in razvoj razmer v ruski emigraciji je šel dalje. Med levico in desnico se je ustvaril centrum, ki zbira okoli sebe čezdalje večje število pristašev obeh struj. Ta centrum je ona ista demokratsko-republikanska stranka, katero vodi Miljukov in v katere imenu govori. V nadaljevanju je g. Miljukov očrtal razmerje republikanskih demokratov do monarhistov in socijalistov. Z monarhisti noče imeti republikanska stranka nič skupnega, medtem ko postopa že dolgo časa sporazumno s tistimi socijalističnimi strujami, ki priznavajo upravičenost političnega in socijaliega demokratičnega reda.

Kakšen je program republikansko-demokratskega bloka v ruski emigraciji? Dasi si republikansko-demokratska stranka ni dala pridevka «narodna», ni kljub temu protinarodna ali celo breznarodna. Njen nacijonalizem pa je prost vsakega šovinizma in imperijalizma. Sodobna kultura združuje v sebi narodne in mednarodne elemente in ruska književnost in ruska umetnost sta dokazali, da je združitev teh dveh elementov elementov neobhodni predpogoj za svetovno veljavo vsake narodne kulture. Z ozirom na zvezno republiko, kakršna obstoja pod sovjetsko vlado, je rekel Miljukov, da je sovjetska federacija popolnoma fiktivna in je nastopil za zopetno prostovoljno združitev vseh delov prejšnje ruske carevine. V gospodarstvenem pogledu zahteva republikansko-demokratski blok vzpostavitev meščansko - gospodarstvenih razmer v trgovini, industriji in na vseh drugih gospodarstvenih poljih. Taka «buržujska» formula je za demokratični socijalizem sprejemljiva, kajti vzpostavitev gospodarstvene svobode ne pomeni vzpostavitve mančesterstva: država, ki se odpove državnemu socijalizmu, se s tem nikakor ni odpovedala pravici do nadzorovanja gospodarstvenega življenja. Najvažnejše socijalno vprašanje pa je agrarno vprašanje. Zemlja, ki je prešla ob času revolucije v last kmetov, mora ostati v njihovih rokah. Ta politična potreba je tako očitna, da jo priznavajo celo monarhisti. Toda končnoveljavna agrarna uredba predstavlja tako zamotano nalogo, da bi jo moglo ljustvo brez vsake bojazni poveriti le taki vladi, ki bi uživala njegovo popolno zaupanje.

To bi bili glavni obrisi slike sedanjih razmer v ruski emigraciji, kakor jo je podal P. N. Miljukov. Iz njegovih izvajanj je razvidno, da računajo ruski izseljenci slej ko prej na propast sovjetske vladavine in da so slej ko prej ostali njeni neizprosni nasprotniki. Ta borba med sovjetsko vlado in rusko emigracijo je pravzaprav le nadaljevanje borbe med prvo in drugo rusko revolucijo. Kdo bo zmagal? To je ono veliko vprašanje, ki za rusko emigracijo ni še rešeno, kakor je pokazal Miljukov v svojem govoru. Toda vse kaže, da ruski narod, — in ta ni šel v inozemstvo, temveč je ostal v Rusiji — več ko gotovo ne bo nikdar dovolil, da bi se tok njegove zgodovine povrnil nazaj, mesto da bi nadaljeval svojo pot, ki sta mu jo začrtali zgodovina in njegovo svetovno poslanstvo.

Pismo iz Jugoslavije

Vi, ki živite v drugih prilikah tam preko in ki s skrbjo motrite naše življenje, kolikokrat ste že obupavali nad bodočnostjo Jugoslavije, ko ste prebirali naše liste in njih neverjetno besni medsebojni boj! In resnično. Kdor bi sodil naše življenje le po pisavi listov, čisto vseeno ali so to srbski, hrvatski ali slovenski listi, (v tem je ujedinjenje perfektno), ta bi pač moral obupati nad srečnim razvojem Jugoslavije, zakaj tako tako obupno ogledalo našega notranjega življenja nudijo naši listi. Ni čuda, da je dejal Nemec, ko je prebiral naše časopise, da pomeni kratica SHS: «Sie hassen sich».

In vendar je imel tisti Nemec popolnoma napačno mnenje, ker je kot tujec pozabil, da so naši listi časopisje čisto svoje vrste, da ne dajejo navadnega in točnega ogledala, temveč vedno le povečevalno ali pomanjševalno zrcalo, kakor pač zahtevajo strankarski interesi.

Da je temu tudi v resnici tako, se vidi vedno, kadar zadenejo narod veliki dogodki. Videli smo to ob Karlovem puču, ko je nakrat ves narod vstal za obrambo države, ko je celo Radić v ostrem govoru nastopil proti Madžarom in videli smo to pretekli teden v Sloveniji, ko je veličasten **pogreb judenburških žrtev in Ivana Endlicherja** mahoma združil ves narod v eni misli, v misli domovinski. Hipoma so bili pozabljeni strankarski boji, hipoma je bilo potisnjeno v ozadje vse drugo in sam od sebe je narod manifestiral za jugoslovensko misel in se poklonil spominu onih, ki so s svojo žrtvijo dokazali, da je treba za blagor domovine, za blagor bodočih pokoljenj dati vse.

Složno so šli v sprevodu Sokoli in Orli, avtonomisti in centralisti, in neusmiljeno bi obsodil narod vsakogar, ki ne bi pred spominom prvoboriteljev naše svobode pozabil na strankarsko geslo. In složno so šli v sprevodu bogati in revni, kapitalisti in delavci. Narodna misel v vsej svoji čistosti se je pokazala in sam od sebe se je priglasil delavec, ker se je zavedal, da je tudi on član naroda, pa čeprav mu je danih najmanj zemeljskih dobrot. Nihče ni posebej opozarjal delavce na dolžnost počastitve spomina nacionalnih mučenikov in vendar so prišli, pustili delo in oni, ki izpovedujejo drugače nauk mednarodne internacionale, so na dan pokopa judenburških žrtev izpovedali tudi svoj nacionalni confiteor. In nikakor ne najmanj iskreno! Ta moment je bil pri veličastnem pogrebu eden najbolj razveseljivih, pa čeprav ga ravno naše časopisje ni niti omenilo. Pa quod erat demonstrandum!

Pa če je bil pogreb judenburških žrtev po svoji zunanjosti ena najbolj veličastnih manifestacij, kakor jih nismo doživeli že leta dolgo, je še slavnejša bila njegova idejna višina. In zato je poskrbel **Vladimir Levstik** s svojim mojstrsko dovršenim, idejno divnim in junaško-možatim govorom.

Naj s kratko primero ocenimo njegov govor. Če gledamo nazaj v svojo najnovejšo zgodovino, v ono dobo, ko so v časih suženjstva čutila utripajoča [illegible] vo veliko dobo, tedaj se ustavimo pri majniški deklaraciji, ki so jo nekoč celo imenovali kot našo magno carto. Pa četudi upoštevamo vso krasoto narodnega navdušenja, ki je poveličevalo majniško deklaracijo, moramo vendar reči, da je brez bleska v primeri z Levstikovim govorom. Zakaj majniška deklaracija je vsebovala manj, kakor pa je narod želel in njena pomembnost je bila le v tem, da je narod čutil, kaj je v deklaraciji zamolčano. Skratka, narod je bil nad majniško deklaracijo. Čisto drugo pa je z Levstikovim govorom. V njem je podan program za vsa bodoča leta, v njem je vse, kar more zamisliti patriot in govor je izrečen množici, ki ve, da sliši ono veličastno resnico, ki se skriva sicer pri večini še pod zavestno le v najskritejših kotih, ki pa bo planila enkrat na dan, kakor gotovo nikoli ne bo umrla resnica.

Ko je med gromom in bliskom govoril Levstik svojo lapidarno zakletvo, tedaj smo videli najlepšo sliko naroda, ki je sploh mogoče. V enotni misli združen narod, v sveti pripravljenosti žrtve in njemu na čelu označiti čistega in zato brezobzirnega, le pred resnico se poklanjajočega evangelija.

Judenburške žrtve so prešle v srca naroda, s krvjo posvečena svoboda bo zmagala. Naša bodočnost je zasigurana. V tem akordu je izvenel pogreb judenburških levov.

Kakor je razveseljiv ta dogodek, tako pa je nerazveseljivo dejstvo, da je takoj po njem naše časopisje nadaljevalo s svojo staro maniro, da se strankarski boji ne manjšajo, temveč samo še večajo. Toda tudi to vas ne sme plašiti. Mladi smo, silno mladi in nič ne škodi, če se izkriči otrok. Je sicer to kričanje neprijetno in zlasti zato, ker je dostikrat porojeno le iz trmoglavosti, toda vsaka reč ima svoj konec in tudi tega kričanja bo konec, zlasti ko ga je že vse vedno bolj sito.

Široke mase naroda briga predvsem realno življenje. Ali bodo davki znižani ali ne, ali bo olajšano vojaško breme in slična vprašanja razburjajo narod. Zato se po večini veliko več govori o skakanju dinarja, ko pa o sporazumu, pa čeprav je ta še tako potreben.

Ali bo rastel dinar ali ne, ali je že pričel padati ali ne, to so naša dnevna vprašanja, ko dobimo popoldne «Narod» v roke ali pa zjutraj jutranje liste. In vselej je pogled na borzno poročilo vzrok debati.

Ni morda bolj nehvaležne stvari kakor prorokovati o bodočnosti dinarja. Kajti njegovo vrednost ne določujejo le realne stvari, temveč še v večji meri nepreračunljiva špekulacija. Tako so ravno sedaj, čisto nenadoma s pomočjo Dunaja ali Wiena, kakor pravijo Hrvatje, zagnali zagrebški špekulanti dolar hipoma od 82 na 88 dinarjev, da zahtevajo celo zagrebški listi, ki so v tem oziru zelo tolerantni, ostre policijske odredbe proti špekulantom.

Naj bodo že okoliščine, vsled katerih je narastel dinar kakršnekoli, eno je gotovo, da se dvig dinarja ni povzročil z umetnimi odredbami vlade, da je nasprotno dvig dinarja vsled dobrih žetvenih izgledov čisto naraven in da se tudi naša trgovska bilanca stalno boljša. Ker je poleg tega prejela naša vlada švicarske franke in prejme v kratkem 2. obrok dolarskega posojila, ni bojazni, da bi se dinar povrnil na stopnjo, iz katere je izšel, ali celo pod njo. Da pa ne raste prehitro, in pretekli teden je rastel prehitro, pa ozirov na našo industrijo in izvoz itak ni želeti.

V splošnem živimo, kakor vedno. Veliko govorimo, še več se pritožujemo, toda vino teče v potokih in stvar gre naprej. Sicer malo sem pa tam, ampak naprej gremo le in na vseh poljih.

O. P.

DNEVNE VESTI

Delovanje slovenskih poslancev v Rimu

Poleg govora, ki ga je imel poslanec dr. Stanger v zbornici ob priliki proračunske debate, ki smo ga te dni objavili, bi bilo še omeniti, da so poslanci Podgornik, Stanger in Šček intervenirali pri zakladnem oddelku finančnega ministrstva v zadevi zamenjave kron. V tej zadevi je interveniral še enkrat poslanec Stanger sam. Dobil je zagotovilo, da se bo vprašanje izmenjave še tekom meseca junija rešilo.

Poslanci Wilfan, Stanger in Lavrenčič so interpelirali vlado zastran postopanja proti mlekarni v Hrušici. Podgornik, Stanger in Lavrenčič zastran zapostavljanja slovenskega jezika pri sodišču v Gorici (slučaj Brelich), dalje isti poslanci v zadevi postopanja glede vojnega materijala, ki so ga prebivalci pobirali z vednostjo oblasti na bojnem polju.

Poslanec Lavrenčič je interveniral pri notranjem ministrstvu v zadevi občinskih hranilnic, ki so zasnovane na podlagi avstrijskega statuta hranilnic, z ozirom na to, da se je sedaj za staro kraljevino obstoječi tozadevni zakon raztegnil tudi na nove pokrajine. Ravno tako je pri tem ministrstvu isti poslanec interveniral radi prestrogega postopanja oblastnij pri podeljevanju koncesij osobito gostilniških, kjer naj se v prvi vrsti upoštevajo interesi publike.

Čehoslovaški trgovinski minister v Trstu. Ekscelenca Ladislav Novak, čehoslovaški trgovinski minister, je predvčerajšnjim posetil tržaške pristaniške naprave ter se je posebno dolgo mudil v čehoslovaškem hangarju. Spremljal ga je ravnatelj javnih skladišč, inž. Gregoris, ter več uradnikov tukajšnjega čehoslovaškega konzulata. V restavraciji Dreher mu je nato tržaška italijansko-čehoslovaška trgovinska zbornica priredila oficijelen sprejem, katerega so se udeležili glavni zastopniki tržaških trgovskih in bančnih krogov. Podpredsednik omenjene trgovinske zbornice, comm. Albert Cosulich, je imel nagovor, v katerem je podal g. ministru v imenu italijansko-čehoslovaške trgovinske zbornice dobrodošlico. Nova italijansko-čehoslovaška trgovinska zbornica — je nadaljeval govornik — ustanovljena po skupni osvoboditvi, bo — če mogoče — ojačala vezi bratstva, ki nas zgodovinsko vežejo in ki se bodo, kakor upam, izrazile v novi trgovinski pogodbi med našo in Vašo vlado ter tako prinesle v naše dežele tisto blagostanje, katero moramo pričakovati od skupne delavnosti. Pri ogledu pristaniških naprav se je Vaša ekscelenca lahko prepričala, da Trst ne zaostaja za nobenim mestom in da je vladan od vlade, katera hoče trdno braniti dobrobit skupnosti in slobodo dela prepuščajoč inicijativi Tržačanov, da se razvijejo, kakor so že v zgodovini pokazali, da znajo. Govornik je končno izrazil upanje, da bo Nj. ekscelenca pripomogla k temu, da se odstranijo še obstoječe poteškoče, ki ovirajo plodonosno delo. Gospod minister je odgovoril v francoskem jeziku povdarjajoč važnost, ki jo imajo posamezne organizacije pri obveščanju držav o gospodarskih problemih. Taka važna naloga pripada tudi italijansko-čehoslovaški trgovinski zbornici v Trstu in pri prihodnjih pogajanjih za novo trgovinsko pogodbo bo imela zopet priliko, da učinkovito sodeluje na gospodarskopolitičnem polju za zbližanje obeh nacij. Gospod minister je izrazil svoje zadoščenje nad tem svojim potovanjem ter se zahvalil za vse delo, ki ga je zbornica storila do sedaj v korist čehoslovaške države. Gotov je, da se bo italijansko-čehoslovaška trgovinska zbornica tudi v bodoče izkazala kot važna, koristna ustanova ter se že v naprej zahvaljuje za njeno bodoče delo. — Popoldne je bil prirejen g. ministru sprejem na sedežu tržaške trgovinske zbornice. Poleg zastopnikov trgovskega sveta se je sprejema vdeležil g. prefekt Crispo-Moncada, general Piccione, podžupan comm. Tamaro in druge odlične osebe. V imenu tržaške trgovske zbornice je gospoda ministra pozdravil inž. Ziffer. G. minister je odgovoril v češkem jeziku izrazujoč prepričanje, da bodo dobri odnešaji med obema državama dovedli tudi do dobrih trgovskih odnošajev. — Zvečer je priredil gospodu ministru tržaški Lloyd banket na parniku «Palatino». Včeraj zjutraj je g. minister zapustil Trst.

Sedanja važnost Trsta. «Jugosloven. Lloyd» razpravlja pod tem naslovom o sedanjem položaju Trsta. Ugotavlja, da se v zadnjem času mnogo piše o Trstu. Eni govorijo o nazadovanju, drugi o napredku. Resnica je, da se je promet v zadnjem času nekoliko povečal. To pa prihaja — po mnenju zagrebškega strokovnjaškega glasila — od tod, da je bil promet v zadnjih letih tako neznaten, da se skoraj nič ni moglo govoriti o njem. Pa tudi sedanji promet ne dosega niti polovico onega iz predvojne dobe. Povzdigniti bi se mogel le z doprinašanjem posebnih gospodarskih žrtev. Promet v lukah Atlantskega oceana pa je že dosegel predvojno višino, v nekaterih jo je celo že nadkrilil. Trst ni torej doživel nič nenavadnega. Ena pridobitev Trsta je dogovor med Čehoslovaško in Italijo, ki daja prvi mnogo ugodnosti. Lokalni izdatki in voznine za blagovni promet so znatno znižane. Zagrebški list pa meni, da se bo teh ugodnosti posluževala le juž. Češka, ker je preveč oddaljena od cenene vodne poti do Hamburga. Dalje pravi «Lloyd», da sta Trst in Reka v prejšnjih časih odgovarjala političnim namenom Avstro-Ogrske. Zato ju je Avstrija podpirala. Absorbirali sta vso veliko uvozno in izvozno trgovino bivše monarhije. Ali tedaj niso bile proti njima tiste meje, ki obstoje danes. Tedaj se je promet obračal k njima, ker sta bili Trst in Reka zgrajeni na škodo drugih luk Avstrije. Sedaj je to drugače. Države, ki so nastale vsled razpada monarhije, imajo vsaka svoje posebne interese. Tako si prizadeva Jugoslavija, da pritegne promet na svoje lastno ozemlje. A to ne more biti na korist ne Trsta ne Reke. Morda bi se bili — meni «Lloyd» — v Jugoslaviji že popolnoma osvobodili od vpliva Trsta in Reke, če bi bila tamošnja industrija ob tem vprašanju pokazala več razumevanja in elastičnosti. Sedanja Avstrija in Ogrska nimate svojih luk na morju. Zato si prizadevate za čim racionelnejše izkoriščanje svojih železnic. Pa tudi to ne gre Trstu in Reki v prilog, kajti v zmoti je, kdor misli, da je v bivši monarhiji ves uvoz in izvoz gravitiral v Trst in na Reko. Vzdrževali so ju iz političnih razlogov in z materialnimi žrtvami. Te protekcije ni več in zato tudi ne prometa. Tudi Italija sama — nadaljuje «Jugoslov. Lloyd» — je napram Trstu v težavnem položaju. Ne more storiti drugega, nego da mu prepušča promet, ki gravitira k njemu iz njegovega zaledja. Drugih poizkusov ne more ukrepati; prvič zato ne, ker se ne more nikogar siliti, da podpira tujo luko; potem pa tudi zato, ker ne more in ne sme ničesar ukreniti, kar bi moglo biti Genovi in Benetkam na škodo, ker sta ji ti dve luki bolj na srcu, nego pa tržaška. Tudi ko pride čas, da se proizvodnja in konsum v Evropi zopet uredita, ne bo Trstu mnogo koristi od tega, ker bo vsaka država stremela za tem, da se emancipira od tujih luk, ki jim v normalnih časih ne morejo odgovarjati. Na podlagi teh izvajanj prihaja člankar do zaključka, da se Trst ne more nadejati boljše bodočnosti.

Mi pa menimo, da pisec vendar-le prečrno gleda in prerokuje, dasi je treba priznati, da njegova argumentacija vsebuje marsikatero resnico. Kljub temu, ali pa morda ravno zato, naj bi bila vsa taka izvajanja naši vladi v resen opomin na nje dolžnosti, da z dejanji odvrne od Trsta žalostno bodočnost, ki se mu napoveduje od raznih strani. Naj se tudi pretirava, toda bilo bi vendar neodpustno, ako bi si lahkomiselno zatiskali oči pred dejstvom, da je današnji položaj Trsta skrajno resen in grozilen. Prizadevanje vlade, da z dogovori naveže trgovino Češke na Trst, so gotovo dejanje, ki more mnogo pomagati. Naj sledijo še druga taka dejanja! Ravno ta trenutek je umesten za tak poziv, ko se pripravljajo gospodarski dogovori med Italijo in Jugoslavijo. Proč s starimi političnimi tradicijami in predsodki in odločno na delo za prijateljske sporazume, ki naj čim najprej razširijo Trstu njegovo trgovsko zaledje! Trst je zvest državi, ali izključno le od te zvestobe ne more živeti njegova trgovina. Tudi patriotizem mora biti oprt na plodonosno gospodarsko politiko!

Sedanje zasedanje rimske zbornice bo zaključeno prihodnji četrtek. Tako poroča «Giornale d'Italia». Pričakovalo se je prvotno, da bo še tekom tega zasedanja prišel do razprave načrt o volilni reformi. To pa se ne bo zgodilo, ampak zbornica bo zaključila razpravo o reformi zakonikov ter bo nato zaključila zasedanje. Načrt o volilni reformi bo izročen komisiji za notranje zadeve (govori se sicer tudi o posebni komisiji, katero naj bi imenoval predsednik zbornice on. De Nicola), katera bo načrt natančno proučila ter bo potrebovala v to svrho najmanj dvajset dni. Zbornica bo nato gotovo sklicana v juliju ali v avgustu ter bo v tem zasedanju absolvirala načrt za volilno reformo.

Za potovanje v Rusijo. Rusko zastopstvo v Italiji javlja: V zadnjem času je odpotovalo v Rusijo po morju več tujcev, kateri so upali, dasi niso bili previdenj s pravilnim vizumom, da bodo začasno pripuščeni v Rusijo, čim se izkrcajo, ter da bodo lahko tam počakali, da jim pride naknadni vizum. Rusko zastopstvo v Italiji opozarja, da je vstop v Rusijo brez predhodnega vizuma s strani pristojnih uradov R. S. F. S. R. (ruske socijalistične feder. sovj. republike) strogo prepovedan.

Kongres jugoslovanskega učiteljstva v Ljubljani. Kakor smo že poročali, se bo vršil letos dne 5. 6. in 7. avgusta v Ljubljani kongres vsega jugoslovanskega učiteljstva iz kraljevine. Za kongres vlada posebno zanimanje med učiteljstvom izven Slovenije, tako da obeta v teh dneh posetiti Ljubljano do 3000 hrvatskih in srbskih učiteljev iz vseh delov države. V Ljubljani se je osnoval poseben kongresni pripravljalni odbor, ki bo poskrbel gostom za udobnosti stanovanja, hrane i. t. d. Po kongresu posetijo gosje znamenitejše kraje v Sloveniji in prirede v to svrho več izletov.

«Šolsko društvo» v Trstu. Dolžnost vsakega zavednega Slovenca je, da se vpiše kot član «Šolskega društva». Akoravno šteje društvo že lepo število članov, vendar pogrešamo še mnogo ljudi iz mesta, kateri se doslej niso odzvali opetovanim vabilom. «Šolsko društvo» ni, kakor si mogoče kdo predstavlja, društvo učiteljev in profesorjev. Ne, to je društvo, ki si je nadelo prevzvišeno nalogo skrbeti za našo šoli podvrženo mladino, za njen telesni in duševni razvoj, da si pridobi znanje in sposobnosti za poznejše življenje. Saj je naša mladina naš up, naša bodočnost. Dolžnost vsakega našega človeka je, da po svojih močeh to društvo podpira. Naj bi ne bilo sestanka, izleta, prireditve, kjer bi se ne spomnili tega prekoristnega društva ter položili dar, mladini domu na altar!

Nov sleparski trik. Greš mirno po mestu svojo pot. Kar vidiš pred seboj starejšega moža, ki se pripogne k zemlji ter nekaj pobere. Ko se mu približaš, ti pokaže prstan ter pravi, da ga je našel in, ker potrebuje denar, te prosi, naj mu daš 5 lir; saj to dobiš itak kot najditeljsko nagrado, a če se lastnik prstana ne javi, bo prstan tvoj. Kdo ne bi napravil take kupčije? Ko pa pozneje pregleda prstan mož, ki se razume na zlato, se izkaže, da je prstan vreden k večjemu kakih 50 stotink. Pet lir ni mnogo, vendar pa človeka jezi, če na tak način «not pade».

Nacionalna milica ne more izvrševati hišnih preiskav. Poveljnik čet nacionalne milice general De Bono je izdal sledečo okrožnico: «Z nekoliko strani je javljeno, da se zločinci, izdajajoči se za vojake nacionalne milice ali noseči njih uniformo, predstavljajo v zasebnih stanovanjih ter izjavljajo, da imajo nalog izvršiti preiskavo. Če milica ni spremljana od kr. orožnikov ali pa uradnikov javne varnosti, kateri edini so odgovorni in pooblaščeni, nima iz nobenega razloga in v nobeni okolnosti pravice izvrševati preiskave. Če bi se torej dogodili taki primeri, kakor so zgoraj omenjeni, se mora z njih povzročitelji postopati popolnoma kakor z navadnimi zlo-

Poslano*)

PREKLIC.

Podpisani obžalujem in preklicujem vse žaljive besede, katere sem govoril dne 13. maja 1923 v gostilni g. Vičiča v Podgradu proti načelništvu „Mlekarne v Hrušici“, ker sem se prepričal, da so iste popolnoma neutemeljene.

Odolina, 31. maja 1923.

311 **Rihard baron Marenzi.**

Podpisana se zahvaljujem, dobro poznani zavarovalnici „La Fenice“ v Trstu za točno in pošteno izplačilo zavarovalne svote po pok. možu, kateri je bil še le malo časa zavarovan na doživetje.

Dutovlje, 31. maja 1923.

314 **Leopolda vd. Čuk.**

Opozarjamo one stranke v Rihembergu, koje so pri nas zavarovane, da so njih pogodbe pravno veljavne. Naše pravice in zahteve plačil uveljavimo pred sodnijo. Varujte se brezvestnih agentov!

Naš zastopnik za Rihemberg je g. Leopold Karer.

A. Ravnik,
gen. zast. zav. dr. «Union»
ustanov. l. 1828.

Gorica, Corso V. E. 28.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko kolikor mu zakon veleva.

Hočeš - nočeš - moraš

uvideti, da so 41/7

„PEKATETE“

cenejše od drugih testenin, ker se zelo nakuhajo in se jih manj potrebuje.

Mali oglasi

PUŠKAR De Luca popravlja orožje, Via Parini 12 (vogal Antonio Caccia). 815

PRIJATELJI! pridite danes vsi v gostilno Čehovin via Udine št. 37 pokušat pristno kapljico vipavca. Toči se la po L 3.60 816

PLES. Iščem privatnega učitelja (učiteljico) plesa. Ponudbe z navedbo plače pod «Ples» na upravništvo. 817

TRGOVSKA HIŠA, e nonadstropna, krasna, moderna, z velikim vrtom, je na prodaj. Natančnejša pojasnila v knjigarni J. Štoka, Trst, Via Milano 37. 770

BABICA, diplomirana, sprejme noseče. Ljubezniva oskrba, največja tajnost. Govori slovensko in nemško. Corso Garibaldi 23/I. 791

SLUŽKINJO, pridno, išče za takoj gospod sam (trgovec), na deželi. Naslov pri upravništvu. 793

GOSTILNO na prometnem kraju vzamem takoj v najem. Naslov pri upravništvu. 805

HIŠA pripravna za vsako trgovino, se proda, eventuelno zamenja s hišo v Jugoslaviji. Pojasnila pri upravništvu 806

KUPUJEM žaklje vsake vrste. Zaloga via Solitario 21, Marija Bubnič. 775

URADNICA, zmožna slovenščine, nemščine, srbohrvaščine in italijanščine, knjigovodstva, stenografije, strojepisja, dobra računarica, išče službe. Cenjene ponudbe pod «Večletna praksa» na upravništvo. 810

VISOKOŠOLEC, vešč slovenščine, italijanščine, nemščine in nekoliko francoščine, išče primernega pisarniškega mesta. Sprejme tudi kakršnokoli inštrukcijo. Naslov pri upravništvu. 811

KRONE IN GOLDINARJE plačujem vedno dve stotinki dražje, nego drugi kupci. Via Pondares št. 6, I. 44

G. DOLLINAR Trst — Via Ugo Polonio 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz —izvoz. Velika zaloga papirja za zavijanje pisalnega i. t. d. papirnatih vrečic ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 30

PIANINO ali glasovir v vsakem stanju, kupi uglaševalec Andrej Pečar, Trst, via Molino a vento 5, III. (6)

SREBRO, zlato in briljante plača več kot drugi Pertot, via S. Francesco 15, II. 45

POZOR! Krone, korale, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, via Madonnina 10, I. 32

ŽIVNOSTENSKA BANKA
PODRUŽNICA v TRSTU
Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača.
Delniška glavnica in rezervni zaklad K Č. Sl. 223,000.000
Izvršuje kulantno vse bančne in menjalnične transakcije.
Uradne ure od 9-13

Kmetovalci!

Pri Kmetijski Zadrugi v Trstu, via Raffineria 7 dobite kose vsake dolžine in sicer:

Kose znamke «Merkur po 16 L komad; kose znamke «Vulkan» in «Triglav» po 12 L komad; kose drugih dobrih in znanih znamk po 10, 8 in 6 L komad. (313)

Uporabite priliko, dokler je čas!

Zdravnik dr. CICERO MICHELANGELO in zobotehnik FIEL sprejemata v Sv. Petru na Krasu štev. 69 vsak dan od 2 do 3. (52)

Octova kislina, Laneno olje, Jedka voda, Sušilec, Povlaka in email, Oljnate barve, Barve v prahu, Štuk, Čopiči, Mazilo za vozove, Kristalizirana soda, Lug, Milo, Navadna milnica, Sveče, Petrolej, Nočne lučice, Skrob, Mizarski lim, Ultramarin, Naftalina, Žveplo, Modra galica, Železna galica, Smirek, Steklitl papir, Špaga, Ovojni papir, Papirnate vrečice, Metle in krtače, Konoplje, Proso, Oves, Kava, Poper, Cimet, Piment, Paradižnikova kons., Neapeljske testenine, Mineralna voda „Corticella“ itd. itd.

ANTON GAMBEL — Trst
Via Coroneo 1 a 313

Soda

kristalizirana
zajamčeno čista, bela
centrifugalno sušena
izvenredno izdatna
raztopljiva in
učinkovita.

Izdelana po zadnjih tehničnih izkustvih z modernimi napravami.

ERGA KEMIČNO-TEHNIČNI ZAVOD
Trst, Via Pier Luigi da Palestrina štev. 2.

OGLAS.

Podpisani odvetniki naznanjajo, da bodo njihove pisarnice ob sobotah od 16. junija do 15. septembra odprte samo od 8.30 do 13.30.

Dr. Josip Abram, dr. Josip Agneletto, dr. Ivan Marija Čok, dr. Josip Ferfolja, dr. Karel Ferluga, dr. Henrik Okretič, dr. Matej Pretner, dr. Joahim Ražem, dr. Josip Sedmak, dr. Edvard Slavik, dr. Gjorgje Vesel, dr. Mirko Vratović, dr. Josip Wilfan. 309

Stara znana zlatarna

MIH. ZITRIN

Corso Vitt. Em. III. 47

kupuje in zamenjuje zlato, srebro in drage kamne po najugodnejših cenah. - Lastna delavnica za izdelovanje in popravila vseh v to stroko spadajočih del. (53)

Obrtno in konsumno društvo
pri Sv. Ivanu (pri cerkvi)
— vknjižena zadruga z omejeno zavezo —
vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil

v torek, 19. junija t. l., ob 18.30, v društvenih prostorih

s sledečim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo blagajnika.
3. Poročilo tajnika.
4. Poročilo nadzorništva.
5. Volitev nadzorništva.
6. Slučajnosti.

V slučaju, da ne bi bilo ob določeni uri navzoče zadostno število članov, vrši se občni zbor uro pozneje ter bo sklepal brezpogojno ne glede na število navzočih članov. (310

Tvrdka

GIUSEPPE STRUCHEL

Trst, Via Mazzini 36 (vogal S. Caterina)

nadaljuje

LIKVIDACIJO

vsega poletnega blaga, bombaževine, svilenine in okraskov z

20%

popustom na označenih cenah.

PODLISTEK

WILKIE COLLINS:

Gospa v belem 100

To ni bila misel na otroka ne v njem ne v vas, sem nadaljeval trdno odločen, da jo potisnem v zadnje zatočišče; vaši tajni sestanki niso imeli vzrok v pregrešni ljubezni, ko vaju je vaš mož presenetil pred zakritvijo cerkve...

Njena roka se je hkratu povesila, a rdečica je izginila z njenega obličja po teh besedah. Zapazil sem to izpremembo na njej. Videl sem, kako se je ta trdosrčna, odločna, neustrašena ženska zdrznila od strahu, ki se mu ni mogla upreti, ko sem izgovoril zadnje tri besede — «pred zakristijo cerkve» —

Kako minuto sva si stala nasproti ter se molče gledala.

Ali mi še vedno nečete zaupati? sem rekel.

Zopet jo je prevzela njena upornost in odgovorila je:

Ne, nečem.

Ali še vedno želite, da grem?

Da. Pojdite — in ne pridite mi nikdar več. —

Šel sem proti durim, obotavljal sem se trenotek, predno sem jih odprl, in sem se še enkrat obrnil k njej.

Svoj čas se utegne zgoditi, da vam bom imel sporočiti o gospodu Persivalu kakšno nepričakovano vest, sem rekel, in tedaj pridem zopet.

Nič takega mi ne morete sporočiti o gospodu Persivalu, na kar ne bi bila že pripravljena, izvzemši — —

Ni izgovorila; njeno bledo obličje je postalo osorno, s tihimi, neopaznimi, mačjimi koraki se je odmuzala na svoje prejšnje mesto.

Izvzemši vest o njegovi smrti, je rekla, se zopet vsedla, in zaničljiv nasmešek ji je zaokrožil krvoločne ustnice, a v njenih hudobnih očeh je vzplamtela luč sovraštva.

IX.

Zapustil sem hišo z občutkom, da mi je gospa Catherick proti svoji volji pomagala korak naprej. Predno sem zavil za ogel, so vzbudila mojo pozornost neka vrata, ki so se zaprla za menoj. Ozrl sem se in na pragu hiše, ki je stala ravno nasproti bivališču gospe Catherick, sem videl stati nekega moža v črni obleki. Naglih korakov je prihajal k oglu, kjer sem jaz stal. Spoznal sem v njem odvetniškega pisarja, ki je prišel pred menoj v Blackwater Park.

Čakal sem na mestu, da bi se prepričal, če se bo spustil takrat z menoj v prepir. V moje veliko začudenje je šel naglo mimo mene, ne da bi rekel besedice in ne da bi mi pogledal v obraz

Vlak je imel vsak čas odpihati in dva ali trije potniki, ki so prišli pozno, so se stiskali okoli majhne odprtine, kjer so izdajali vozne listke. Stopil sem k njim in sem prav razločno čul malega odvetniškega pisarja zahtevati listek v Blackwater Park. Nisem šel prej proč, dokler se nisem prepričal, da se je odpeljal z vlakom. Brezdvoma se je na ukaz gospoda Persivala nastanil tik bivališča gospe Catherick.

Zvečerilo se je, ko sem odšel s postaje. Ni bilo mnogo upanja, da bom mogel v temi in poleg tega v meni tujem kraju uspešno nadaljevati svoja raziskovanja. Zato sem se podal v prvo gostilno, kjer sem si naročil večerjo in najel sobo. Nato sem napisal pismo Marijani, v katerem sem ji sporočil, da sem živ in zdrav in da upam na uspeh. Pri slovesu sem ji naročil, naj mi pošlje prvo pismo (ki sem ga pričakoval naslednjega jutra) poštnoležeče v Welmingham in tudi zdaj sem ji pisal, naj tudi drugo pismo enako naslovi. Če bi bil slučajno odsoten ob prihodu pošte, sem mogel naročiti poštnemu načelniku, da ga pošlje za menoj.

Predno sem se vlegel k počitku, sem dobro pretehtal od začetka do konca svoj pomembni razgovor z gospo Ano Catherick ter si dobro predočil zaključke, ki sem jih poprej v naglici napravil.

Dalje.

Podružnica »Šolskega društva« pri Sv. Ivanu polaga vsem dobro mislečim na srce, da ima v švojem otroškem vrtcu vpisanih 117 otrok, katerim preskrbuje dnevno nad 80 kosil. S kakšnimi težkočami se je treba odboru boriti za vzdrževanje refekcije in za pokrivanje ostalih stroškov, je gotovo vsakemu rojaku dobro znano. Še večja težkoča in naravnost nesreča je za to podružnico oziroma za otroški vrtec letos to, da s 24. avgustom t. l. ostane brez strehe, ker so mu sedanji prostori odpovedani in drugih pa ne more dobiti za nobeno ceno. Vsled tega ne preostaja odboru druzega nego misliti na zidanje lastnega paviljona. — Vprašanje je le, kam po sredstva? Upati je, da bodo nekateri narodni ustanovi gotovo priskočili društvu na pomoč. Seveda pa bo to še vse premalo za tako velik strošek, ki ga dandanes zahteva zidanje.

Zatorej rojaki, da se naši najdražji ne potopijo za vedno, priskočite društvu na pomoč, dokler je čas, da ne bo kasneje vse vzdihovanje prevozno.

V nedeljo, 17. t. m. bo dana vsakemu prilika, da na veselici pri sv. Ivanu položi dar za naše malčke domu na oltar.

Kal na gorski planoti nad Kanalom. je prigiasil potom svojega šolskega voditelja 6 usmiljenih gospodarjev ,ki sprejmejo tržaško št. jakobsko šolsko deco v počitniško oskrbo. Med njimi je tudi prečastiti gospod kurat. To bodo lepe planinske počitnice naši deci, ki se okrepi telesno in duševno pri naših blagih Planincih. Hvaležnost naših malčkov vzkipi do neba in blagoslovi vsako delo teh naših zlatih gorskih značajev in njih posnemalcev. Blagor mu, kdor deli dobroto.

Prošnja do usmiljenih src. Kakor smo priobčili že pred par dnevi, živi naša rojakinja gospa Sonja Simčič-Raab sedaj na Dunaju v strašni bedi. Odličen naš rojak nas prosi, da bi ponovili prošnjo do usmiljenih src na korist te nesrečnice. Nje oče je bil c. kr. gozdar v trnovskem gozdu, zvest sin naroda in tudi dopisnik «Edinosti». Umrl je pred 12 leti. Soprog gospe Sonje pa je že leto dni hudo in neozdravljivo bolan na pljučah in živčevju. Sili mu kri iz nosa in ust. O kakem dohodku seveda ni govora. V hiši huda bolezen in absolutno pomanjkanje vsega. Naslov se glasi: Sonja Simčič-Raab, Dunaj IV., Freundgasse 13/9. — Dalje se obrača do usmiljenih src 20-letni Fran Popen, ki se tudi nahaja v obupnem položaju. Nekaj časa je bil v mestni ubožnici, odkoder so ga pa odslovili iz razloga, ki ga ni težko uganiti. Slovenec je! Sedaj ima svoje stanovanje v ljudskem prenočišču v ulici Pondares 4, dokler ga ne spode tudi od tam, ker je brez vsakih sredstev in ne more plačevati prenočnine. Mož je usmiljenja vreden, ker nima nobene žive duše svojcev.

Kubanski kozaki so prispeli v Trst. Prva predstava bo v torek.

Društvene vesti

S. D. A. Opozarjamo, da se vrši danes ob 16. vzpodbujevalna dirka S. D. A.

Vsi oni, ki bi pri dirki lahko pomagali, so naprošeni, da se snidejo eno uro pred odhodom v Bazovici. — Odbor.

«Učiteljsko društvo za Trst in okolico» poziva vse svoje odbornike, da se udeleže odborove seje, ki se bo vršila v sredo, dne 13. t. m. ob 17. v navadnih prostorih. — Tajnica.

Dramatična šola. Šentjakobska čitalnica poziva svoje člane, da se udeležijo dramatične vaje, katera se bo vršila v sredo, dne 13. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani DKD pri Sv. Jakobu. Vodstvo se nahaja v spretnih rokah znanega režiserja M. Goriupa, kateri je že preteklo sezono pokazal lepe uspehe. Kdor se zanima za dramatiko in kdor se želi seznaniti z umetnostjo, je dobrodošel in naj se udeleži sestanka.

Pevsko društvo «Ilirija». Jutri v pondeljek vaja za ženski zbor. V torek vaja za moški zbor. — Odbor.

Iz tržaškega življenja

Mornarjeva nezgoda. Pred sinočnjim se je zatekel v mestno bolnišnico mornar Jurij Milinić, star 50 let, vkrcan na parniku «Gerania». Imel je dva prsta na desni roki močno pohabljena. Povedal je, da je hotel vreči s krova parnika zavoj nekemu prijatelju, ki je stal na obrežju in zamahnivši je zadel z roko v ograjo ter se tako poškodoval. Milinić je ostal v bolnišnici; okreval bo v 14 dneh.

Ukradena denarnica. Zasebnica Marija Ursich, stanujoča v ulici S. S. Martiri št. 35, je pred sinočnjim sledila z zanimanjem neki predstavi v kinematografu «Venus». Njena zamaknjenost je bila tako velika, da ni opazila, kako ji je neznani uzmovič spretno izmaknil denarnico, v kateri se je nahajal k sreči le neznaten znesek denarja. Tatvino je zapazila šele, ko je predstava končala; tedaj ji ni seveda preostajalo drugega, kakor naznaniti tatvino orožnikom na policijskem komisariatu v ulici Sanita.

Nesrečen padec. Včeraj v prvih jutranjih urah se je mudila v neki zloglasni hiši v ulici Solitario gruča veselih ponočnjakov, med katerimi se je nahajal tudi 38letni Ivan Cecovin, stanujoč v ulici Limitanea št. 213. Mož je bil pijan, da se je komaj držal na nogah. Ko se je kobacal po stopnicah, mu je naenkrat popolnoma zmanjkalo ravnotežja, telebnil je po stopnicah, kakor je bil dolg in širok ter obležal spodaj nezavesten. Njegovi tovariši so mu pomagali zopet na noge in ko so zapazili, da ima Cecovin vso glavo krvavo, so ga spremili v mestno bolnišnico. Tam je zdravnik ranjenega ponočnjaka preiskal ter ugotovil, da ima močno pretresene možgane. Cecovina so sprejeli v kirurgični oddelek v nevarnem stanju.

Žrtev vojne. Raznovrsten eksplozivni material, ki leži raztresen in skrit po krajih, koder je divjala vojna, zahteva še vedno nove žrtve. Zdi se, da vojni moloh ni še sit človeške krvi.

Včeraj zjutraj je 34-letni Josip Aschacher, bivši vojni begunec, stanujoč v barakah v vasi Selo pri Tržiču, kopal v svojem vrtu pred barako. Pri tem je mož zadel z motiko ob šrapnel, ki je ležal skrit v zemlji. Sledil je strašen pok in Aschacher se je zgrudil na tla težko ranjen. Drobci šrapnela so mu na več mestih razmesarili desno stegno. Pok je privabil na lice mesta mnogo ljudi, ki so ranjenca prenesli v barako in telefonirali v Trst za pomoč. Od tu se je podal z avtomobilom na lice mesta zdravnik «Zelenega križa», ki je odredil, da so ranjenca z istim avtomobilom prepeljali v tukajšnjo mestno bolnišnico, kjer so Aschacherja sprejeli v kirurgični oddelek. Okreval bo v 3 tednih.

Nezaželjen obisk. V odsotnosti Alojzije Colussi so neznani zlikovci «obiskali» njeno stanovanje, ki se nahaja v ulici Pondares št. 3. Odnesli so razno perilo v vrednosti okoli 1400 lir. Colussijeva je naznanila tatvino orožnikom.

Vesti z Goriškega

Promocija. Dne 30. V. t. l. je bil promoviran na zagrebškem vseučilišču za doktorja prava g. Josip Stiligoj, avskultant pri deželnem sodišču v Ljubljani, rodom iz Gorice.

Sovražnik Gorice. Kdo neki more biti sovražnik lepe, v bujnem zelenju smehljajoče se solnčne Gorice, te izvoljenke med mesti? Ta lump je tržaški «Piccolo». Četrtkova številka «Voce dell'Isonzo» v uvodnem članku «Un nemico di Gorizia» ljuto napada v imenu užaljene deve — Gorice tržaškega kavalirja, ki se nikakor ne da očarati od solnčno-žgočih pogledov goriške deve. Potom svoje zastopnice mu goriška deva očita, da jo povsod zapostavlja, da, celo obrekuje, da se lovi le za dobičkom in da so mu tuja sentimentalna čustva.

Ker ne poznamo dobro njunega dosedanjega razmerja, izražamo le željo, da bi se parček kaj kmalu pobotal.

Smrtna kosa. V petek, dne 8. t. m. je umrl v Gorici odv. dr. Pajer, sin nekdanjega goriškega deželnega glavarja.

Počitniška akcija za revne otroke. Učiteljsko društvo v Gorici se je z vso ljubeznijo zavzelo za počitniško akcijo in našlo samo na Goriškem okrog 100 mest za naše otroke. Slava goriškemu učiteljstvu! Nadalje se je priglasila ga. Terezija Verbič, trgovka v Il. Bistrici, ki prevzame enega otroka. Število pridobljenih mest je sicer veliko, toda še daleč ne zadostuje. Prosimo ponovno vse one naše družine po deželi, ki bi lahko prevzele kakšnega otroka črez počitnice, da to naznanijo ali na vodstvo slovenske šole pri Sv. Jakobu, ali pa na upravo «Ženskega Sveta» v Trstu, centro, casella post. 384.

Uradni jezik na sodnijah. Vsled interrogacij slovenskih in nemških poslancev v rimski zbornici, se je, kakor poroča «Der Tiroler», justični minister Oviglio odločil, da odpošlje v najkrajšem v nove pokrajine enega člana kasacijskega dvora v Rimu, ki se na licu mesta prepriča o upravičenosti teh pritožb.

V petek, dne 8. t. m. se je mudil v Gorici predsednik kasacijskega dvora Biscaro. Njegov obisk na goriškem tribunalu se spravlja v zvezo z gori navedeno odločbo justičnega ministra, ki bo na podlagi njegovega poročila izdal primerna navodila. Nadamo se, da bo predsednik kasacijskega dvora uvidel kričečo krivico, ki se dogaja našemu ljudstvu s tem, da se mu odreka neposredni stik s sodnikom, ki ga zakon zahteva, in da bodo na njegovo poročilo sledeča navodila justičnega ministra odstranila ono nevzdržno stanje, ki vsled nedavnih protizakonitih odredb vlada na naših sodnijah. V nasprotnem slučaju bo naše ljudstvo izgubilo vsako zaupanje do pravice in zakonov glede rabe uradnega jezika na sodnijah.

Za korenito uvedbo italijanskega občinskega zakona. Naše občine se ne morejo sprijazniti z italijanskim občinskim zakonom, ki je tako različen od prejšnjega avstrijskega. Manjka pač zato izvežban upravni aparat, ki bi olajšal ta prehodni proces. Tako so razmišljali na sestanku v Vidmu, na katerega je povabil furlanski prefekt viceprefekta iz Gorice in podprefekta iz Gradiške, Tolmina in Tolmezza. Vsled tega se je sklenilo na sestanku spojiti občine v večje skupine in postaviti na čelo vsake skupine tehničnega komisarja, ki naj izvede primenjavo italijanskega občinskega in deželnega zakona in ki naj ustvari za vsako občino načrt preureditve v duhu italijanskega zakona.

Kar mrgolé ti komisarji!

Za šolsko nadzorništvo v Trstu. Vsled nedavne odredbe je podrejena furlanska pokrajina šolskemu nadzorništvu v Benetkah. Videm, Trst in sedaj tudi Gorica protestirajo proti tej odredbi. Pretekli teden je imel odbor goriške podružnice «Dante Alighieri» sejo, na kateri je sprejel resolucijo, v kateri poziva vlado, da prekliče to odredbo in priključi furlansko pokrajino šolskemu nadzorništvu v Trstu. Tudi po našem mnenju je ta odredba neumestna predvsem radi njene nepraktičnosti, toda «Dante Alighieri» navaja v resoluciji kot najvažnejši razlog asimilacijo teh nesrečnih tujerodcev, ki se imenujejo Slovenci.

Spopolnitveni tečaj za elektrotehnike. Kuratorij zavoda za pospeševanje male obrti priravlja spopolnitveni tečaj za elektrotehnike, ki se bo vršil v mesecih juniju, juliju in avgustu ter septembru, in sicer trikrat na teden od 8—9 in pol zvečer. Tečaja se lahko udeležijo tako delodajalci in delojemalci elektrotehniki. Prijave se sprejemajo v Via Morelli št. 37, pritličje.

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici je priredilo dne 3. junija t. l. prav lep in zanimiv koncert. Em. Adamičevega zbora «Bela breza» žal, nisem slišal, ker sem došel prepozno. Drugi mešan zbor, Pavčičev: «Če rdeče rože zapade sneg», je bil prav dobro podan. Namesto Devove «Kanglice» in Lajovčeve «Zacvetela je roža», katere bi imel peti tenorist g. Bratuž, pa nam je zapel mešani zbor Lajovičev «Ples kralja Matjaža», ker je g. Bratuž nenadoma obolel. Glavna točka celega koncerta pa je bila P. H. Sattnerjeva kantata «V pepelnični noči» za mešan zbor, soli in orkester. V celoti se je izvršitev lepo posrečila. Dirigent, zbor, solistka in oba solista ter orkester so se resno potrudili in njihov trud je rodil lep uspeh. Zadovoljni smo se vračali iz koncertne dvorane prepričani, da naše vrlo «Pevsko in glasbeno društvo» lepo napreduje in da se lahko zanesemo, da nam bo še večkrat pripravilo sličnih umetniških užitkov.

Ninko Vodopivec.

Ponarejen denar. Našemu ljudstvu priporočamo skrajno previdnost pri prejemanju posebno 100- in 1000-lirskih bankovcev. V Gorici in goriški okolici kroži namreč precejšnje število ponarejenega denarja. Celo v neko odvetniško pisarno je že zašel ponarejen stotak. Te dni so zopet aretirali nekega Josipa Sekulo, jugosl. državljana in njegovo ženo Karolino Veirenstein, ker sta osumljena, da sta razpečavala ponarejene bankovce.

DAROVI

O priliki krsta svojega prvorojenca Aldota darujeta g. Ivan Rauber in njegova soproga g.a Ida podružnici «Šol. društva» pri Sv. Jakobu znesek L 60. Gosp. Iv. Rauber je že ob dveh veselih dogodkih v družini podaril «Šol. društvu» lepe svote, ne pozabivši pri tem šolske refekcije, vsled česar se mu odbor iskreno zahvaljuje. Aldotu pa kličemo na mnoga leta! Ob zaključku dolge odborove seje podružnice «Šol. dr.» pri Sv. Jakobu so darovali odborniki L 23 za šolsko refekcijo.

Za Sonjo Simčič-Raab nam je doposlal gospod F. Zniderišč, ravnatelj realke v Idriji 5 L.

Gosp. I. B. iz Doline je izročil «Šolskemu društvu» L 74, namenjeno za dneve za «Našo deco». Srčna hvala.

Borzna poročila.

Valuta na tržaškem trgu.

V Trstu, dne 9. junija 1923.

ogrske krone	0.35	0.40
avstrijske krone	0.0295	0.0310
češkoslovaške krone	64.25.—	64.75
dinarji	24.—.—	24.40
leji	11.—.—	11.50
marke	0.0250	0.0290
dolarji	21.40	21.55
francoski franki	138.—.—	138.50
švicarski franki	387.—.—	389.—
angleški funti papirnati	99.20.—	99.50

Zavarujte vsi pri UNION

Največja svetovna zavarovalnica

Ustanovljena 1828.

Kapitali v veljavi čez 70 miljard frankov

Zavarujte proti toči.

Generalni zastopnik

AVGUST RAVNIK - GORICA

Corso V. E. 28 316

POHIŠTVO. 33

Poročne sobe, masivne, z velikimi ogledali, zajamčeno, slavonsko delo od L 1200.— naprej, kuhinje L 750.—, stolice L 12.—, železne postelje z mrežo L 160.—.

TÜRK, Via S. Lazzaro št. 10.

Brezkonkurenčne cene. Pošiljatve na deželo.

JUSTA SUBAN

Vrdela, Timignano štev. 1407

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in okolici svojo dobro založeno trgovino jestvin in kolonijalnega blaga po konkurenčnih cenah. — Ima tudi veliko zalogo apna, cementa, peska, drv, oglja in petroleja. Postrežba točna. Pošilja se tudi na dom.

Telefon 31-10. (281)

Pohištvo Via Udine 25

NOVI DOHODI. (46

Velika izbera poročnih in jedilnih sob, pohištva za pisarne, kuhinje, salone, posameznih kosov pohištva itd. po zmernih cenah. Zajamčena kakovost in pošiljatve na deželo

Šola Berlitz

Trst — Via Torre bianca 21, III.

Začetek novih tečajev in privatnega pouka v angleškem, francoskem, nemškem, italijanskem, španskem, portugalskem in srbohrvatskem jeziku tekom tekočega tedna.

Pouk dajejo diplomirani profesorji dotične narodnosti.

Pojasnila in vpisovanja: vsak dan od 9 do 21. Via Torre bianca 21, Trst. (54)

MILO FENDERL

JE NAJBOLJŠE

MEHANIKI!

Platišča L 10.—, zračna creva L 3.—, verige 8.—, teki L 11.—, pedali L 11.50, cevasta platišča L 30.—, ključi L —.80, zavore L 11.50, ročaji L 13.—, krogle 144 L 2.—, ročniki L 1.— i. t. d.

„LA CICLIQUIDAZIONE".

Trst - Via Rossini št. 30, vrata 14 - Trst

Vino pristno. Cene ugodne.

Gostilničarjem!

Zadruge v Dobravljah, v Dornbergu, v Selu in Hranilnica ter Posojilnica v Rihembergu, ki so se združile v Vinarsko zvezo, se priporočajo gostilničarjem in vsem cenjenim odjemalcem za blagohotna naročila domačih vin v svojih lastnih kleteh in v skupni kleti, v Gorici, Via Mameli št. 8 (prej Via Scuole).

Razprodaja vina v skupni kleti v Gorici se je pričela s 1. junijem 1923. Razprodaja se od 56 litrov naprej v vsaki množiei in po zelo ugodnih cenah.

Vino pristno. 300 Cene ugodne.

QUALIG & KIKELJ

GORICA — VIA DUOMO ŠTEV. 4 — GORICA

Velika zaloga domačih dvokoles. Dvokolesa inozemskih tovarn „Styria" L 580, „Puch" L 595, „Waffenrad" orig. — Šivalni stroji: „Neumann", „Gritzner", „Kaiser", „Rast & Gasser", za družine, za krojače in za šivilje.

Stroji za umetno vezenje, gramofoni in vsi posamezni deli zgoraj imenovanih strojev. (225

Vse poprave se izvršujejo z vso točnostjo in trpežno.

Znana goriška tvrdka Elija Čuk v Gorici

Piazza Cavour št. 9 naznanja tem potom slav. občinstvu, da je prejela zastopstvo najboljših in svetov. šivalnih stojev „PFAFF".

„PFAFF" je najboljši stroj za šivilje

„PFAFF" je najboljši stroj za umetno vezenje

„PFAFF" je najboljši stroj za krojače

„PFAFF" je najboljši stroj za čevljarje

„PFAFF" je najboljši stroj in najbolj trpežni stroj za domačo rabo v obče, za katerega se jamči 20 let - V zalogi so razne druge odlične nemške znamke šivalnih strojev. Dvokolesa puške, samokresi Brezplačen poduk v umet. vezenju.

Se toplo priporoča **Elija Čuk,** sodni izvedenec Piazza Cavour štev. 9.

GLASOVIRI novi in rabljeni vseh svetovnih znamk cene brez konkurence. (212)

— Prodaja, zamenjava in poprava. —

Ignazio Neuherr, Trst, Via Sanità št. 16, I. nadst.

Plačajo se najvišje cene za rabljene glasovirje v vsakem stanju.

GIOVANNI SFERZA

Trst, Via S. Francesco d'Assisi 6.

Zaloga in izdelovalnica majoličnih in železnih peči in štedilnikov.

Izbera plošč za kuhinje, kopeli in klosete.

Zaloga plošč iz tirolskega in navadnega litega železa, vrat in pečic za ognjišča.

Izbera keramičnih in cementnih opek.

Sprejemajo se naročila in popravljanja peči in štedilnikov. (50)

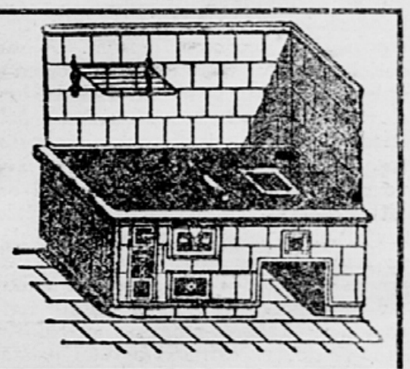

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu. 2

Vogal via Valdirivo 27 — Via 30 ottobre 11

Izvršuje vse bančne posle.

Kupuje in prodaja raznovrstne tuje valute. — Prodaja in kupuje Dinarje. — Izvršuje nakazila Dinarjev v Jugoslavijo. Sprejema Dinarje na obrestovanje po dogovoru.

Vloge na knjižice v Lirah obrestuje

po 3¾ % netto

Vloge na tekoče račune po 4½ %

Vezane vloge obrestuje najugodnejše po dogovoru.

Glavni sedež banke: LJUBLJANA.

Podružnice: Brežice, Celje, **Gorica**, Kranj, Maribor, Metković, Novisad, Ptuj, Sarajevo, Split.

Delniška glavnica in rezerve: Dinarjev 38,000.000.—

Tel. št. 5-18. Uraduje od 9 do 12½ in od 14½ do 16.

Razna usnja najboljših tovarn.

Velika izbera kopit.

Gumijevi podpetniki „Pirelli".

Čistilo za čevlje „Brill" in „Ecla"

Vse po najnižjih cenah.

Za preprodajalce posebni popusti.

49 Via Udine (prej Belvedere) 49 Tel. 41-38